

**БАРАНІВСЬКА МІСЬКА РАДА
РІШЕННЯ**
14 сесія 8 скликання

18 червня 2021 року

№ 345

**Про затвердження Плану місцевого
економічного розвитку Баранівської
міської територіальної громади на
2021 – 2023 роки.**

З метою належного виконання зобов'язань у рамках ініціативи Європейської комісії «Мери за економічне зростання», керуючись ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та у рамках розробки Стратегії розвитку Баранівської міської територіальної громади на період до 2027 року (рішення 3 сесії 8 скликання від 24.12.2020 р. №84), як економічного блоку Стратегії розвитку Баранівської міської територіальної громади на період до 2027 року, міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити План місцевого економічного розвитку Баранівської міської територіальної громади на 2021 – 2023 роки.(Додаток 1).
2. Директору комунальної установи «Агенція місцевого органічного розвитку – АМОР» Баранівської міської ради (Свінціцькій Н.І.) здійснювати постійний моніторинг виконання та впровадження Плану дій та вчасно надавати моніторинговий звіт для секретаріату Європейської комісії в Україні та міському голові (Мігею О.Ю.).
3. Головним розпорядникам коштів місцевого бюджету забезпечити у бюджетних запитах наявність викладених у Плані дій, у разі відсутності – внести відповідні зміни до бюджетних запитів.
4. Контроль за виконанням рішення покласти на постійні комісії міської ради.

Міський голова

Олександр МІГЕЙ

Додаток
до рішення сесії
від 18.06.2021 № 345

**ПЛАН
місцевого економічного розвитку
Баранівської міської
територіальної громади на 2021-2023 роки**

**Mayors for
Economic Growth**

План розроблено за підтримки Ініціативи ЄС «Мери за економічне зростання»

Передмова мера

Шановні друзі та партнери!

В кінці 2020 року наша громада завершила роботу над впровадженням Плану дій місцевого економічного розвитку в рамках ініціативи «Мери за економічне зростання». В результаті спільних злагоджених дій позитивно досягнуто більшість показників.

Ми не зупиняємося на досягнутому, бо за попередні два роки зрозуміли, що забезпечення спроможності та майбутнього Баранівської міської громади залежить від спільної, злагодженої діяльності органів місцевого самоврядування, підприємницької спільноти, територіальних підрозділів органів виконавчої влади та розуміння мешканцями громади ролі підприємництва у добробуті кожної родини.

Впевнений, що весь бізнес, який діє на території громади, має забезпечувати свою легальну діяльність, особливо у частині офіційного працевлаштування найманіх працівників, дбати за своєчасну та у встановленому обсязі сплату податків та зборів до місцевого бюджету. У свою чергу місцева влада має створювати комфортні умови для здійснення підприємницької діяльності у громаді, надання якісних послуг населенню.

Досягти успіху на шляху розвитку підприємництва та розбудови нашої громади можливо лише за умови співпраці між органами місцевого самоврядування та найбільш активної частини її жителів – підприємців.

Така командна робота дозволяє звичайним людям досягти надзвичайних результатів.

З мотивацією до спільної праці

Міський голова

Олександр Мігей

ПМЕР був підготовлений у рамках проекту "Молодіжний кластер органічного бізнесу Баранівської ОТГ", який у 2018-2021 впроваджувався у громаді за підтримки ЄС у партнерстві з Інститутом громадянського суспільства (Київ) та ПП "Галекс Агро".

Щоб отримати копію цього Плану, будь ласка, зверніться до:

Свінціцької Наталії,
Радника з питань місцевого економічного розвитку
@

План розміщено на <http://www.otg.mrada-baranivka.gov.ua/>

Зміст

Передмова мера

1. Резюме
2. Перелік таблиць та схем
3. Перелік скорочень
4. Вступ до плану
5. Процес розробки плану місцевого економічного розвитку
6. Аналіз місцевої економічної структури
7. SWOT аналіз
8. Бачення та цілі
9. План дій
10. Схема фінансування
11. Показники та механізми моніторингу

Додатки

1. Резюме

Позиціонування громади у Стратегії розвитку визначене таким чином: “Баранівська громада – це органічний простір щедрої ПРИРОДИ, активних ГРОМАДЯН, інновацій та органічного ВИРОБНИЦТВА”.

На цій основі зареєстровано торгову марку “Баранівка - органічний простір”, яка стала однією з перших серед територіальних громад України.

Конкурентною перевагою громади є наявність низки агро виробників органічної продукції, серед яких першими були і досі задають тренд розвитку компанії групи “Галекс-Агро” (“Органік Мілк”, “Органічний м’ясний продукт”, ”Органічна курочка”).

Наприкінці жовтня 2020 року відбулися місцеві вибори, які були завершальними для етапу добровільного об’єднання у рамках децентралізації, зокрема до Баранівської міської ТГ було приєднане смт Першотравенськ. Громада обрала нового міського голову і на 2/3 оновила склад депутатського корпусу. Нова влада прийняла рішення використати досвід попередньої влади щодо розробки документів стратегічного планування. Зокрема Плану місцевого економічного розвитку Баранівської міської ТГ, реалізація якого до 2020 року майже була завершена (71% завдань виконано) попри всі труднощі карантинного року.

Дотримуючись певного процесу, було створено робочу групу з підприємців, представників міської ради, громадських організацій, які працювали над підготовкою Плану місцевого економічного розвитку (далі - МЕР) за підтримки проекту ЄС “Молодіжний кластер органічного бізнесу Баранівської міської ОТГ” (консультант Маркіян Дацішин) та радника з економічного розвитку Наталії Свінціцької. Робота базувалася на моніторингу та оцінюванні виконання Плану МЕР за попередні роки.

На початок 2021 року Стратегія розвитку Баранівської міської ОТГ до 2020 року¹ де-юре втратила чинність, а в умовах пандемії COVID-19 робота над її оновленням немає визначеного терміну завершення. Відтак для цілей підготовки цієї редакції Плану МЕР вбачається за доцільне взяти за основу ключові положення згаданого документу, зокрема дерева цілей Плану МЕР, яке визначило такі цілі економічного розвитку громади:

- 1) сприятливе середовище для розкриття підприємницького потенціалу кожного громадянина;
- 2) приваблива для зовнішніх і внутрішніх інвесторів місцева економіка, що базується на органічних технологіях та співпраці;
- 3) місцева влада, що орієнтована на підтримку росту місцевих підприємств.

Дані цілі зосереджуються на наступних трьох блоках: підвищення кваліфікації та розвиток людського потенціалу, земельні ресурси та інфраструктура, зовнішнє позиціонування та маркетинг.

Основними запропонованими заходами для досягнення зазначених вище цілей стануть: завершення будівництва Торгово-тренінгового центру (ТТЦ) та формування на його базі майданчика для формулювання і промоції інтересів місцевих підприємців і підприємств, залучення зовнішніх інвестицій через оновлення Інвестиційного паспорту громади (анкет ділянок типу “грінфілд” і “браунфілд”), популяризація зареєстрованої торгової марки “Баранівка - органічний простір” серед місцевих виробників, створення моделі молочного бізнесу на основі сімейних молочних ферм та сироварні у с. Рогачів, розвиток туристичного продукту та інфраструктури гостинності у громаді, організація системи сортування твердих побутових відходів, створення соціальних шкільних підприємств, як нова модель освітнього процесу та підготовки дітей до сучасного та дорослого життя.

¹ http://www.otg.mrada-baranivka.gov.ua/images/doc_super/2017-2020strategia.pdf

2. Перелік таблиць та схем

Рис.1. Карта сільськогосподарських земель зі статусом органічних та кількості операторів²

Таблиця 1. План дій*

Таблиця 2. Схема фінансування

Таблиця 3. Показники моніторингу

Рис.2 Карта Баранівської громади, станом на 01.10.2020

Рис. 2.1 Структура земельних ресурсів ТГ, %;

Рис. 3 Співвідношення сільського та міського населення станом на 01.01.2021 р.

Рис. 4 Віковий склад населення Баранівської міської ТГ

Рис.5 Вікова структура мешканців у розрізі м.Баранівка і старостинських округів Баранівської міської ТГ, станом на 01.01.2021 року

Рис. 6 Прогноз чисельності населення Баранівської ТГ (без врахування смт

Першотравенськ, приєднаного 25.10.2020 року)

Таблиця 4. Критерії класифікації підприємств за розміром³

Таблиця 5. Найбільші підприємства Баранівської міської ТГ

Таблиця 6. Кількість юридичних та фізичних осіб-підприємців

Рис. 7 Динаміка надходження ПДФО за період з 2017 по 2020 роки

Рис. 8 Найбільші платники ПДФО за 2020 рік

Рис. 9 Структура надходжень до місцевого бюджету у порівнянні за 2018 - 2020 років

Таблиця 7. Галузі (та підгалузі) з перспективою зростання та їхні проблеми (за підсумками обговорень)

Таблиця 8. Джерела фінансування

Таблиця 9. Земельні ресурси громади

3. Перелік скорочень

ПМЕР – план місцевого економічного розвитку

РГ – робоча група

БМР – Баранівська міська рада

ТГ – територіальна громада

ГО ІГС –громадська організація «Інститут громадянського суспільства»

проект МКОБ – проект «Молодіжний кластер органічного бізнесу Баранівської міської ОТГ», що фінансувався коштом Європейського Союзу

ПДФО – податок з доходів фізичних осіб

ЦНАП – центр надання адміністративних послуг

МТД – міжнародна технічна допомога

ДФРР – державний фонд регіонального розвитку

² <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini>

³ джерело: Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо удосконалення деяких положень" від 05.10.2017 №2164-VIII

https://docs.dtkt.ua/doc/1214.847.0?_ga=2.174848228.793502216.1614528895-715453063.1603193308

4. Вступ до плану

Місцевий економічний розвиток – це процес, основним завданням якого є максимальне використання людських і природних ресурсів місцевості для створення потрібної кількості робочих місць та забезпечення належного рівня добробуту місцевих жителів (згідно Блейклі Е. Дж. «Планування місцевого економічного розвитку»).

Для Баранівської міської ТГ місцевий економічний розвиток - це фундамент якості життя всіх жителів. І це залежать не лише від економічних факторів зайнятості та доходу, а й від доступу до якісної освіти та інших публічних послуг, наявності вільного часу, індивідуального відчуття безпеки і справедливості, задоволення від співчасті в житті громади та спільному прийнятті рішень. Важливими є як об'єктивні вимірювані показники економічного зростання, так і суб'єктивне відчуття підвищення добробуту та якості життя з боку місцевих жителів. Це відчуття є результатом порівняння якості теперішнього життя з не далеким минулім, а також порівняння якості життя Баранівської громади з якістю життя у сусідніх громадах.

У 2017 році, коли новостворена Баранівська міська ОТГ розробила Стратегію розвитку та почала працювати над її впровадженням в життя, перші 20 громад з України долучилися до ініціативи “Мери за економічне зростання”. Відтак ми також прийняли рішення долучитися (рішенням 10-ї сесії 7-го скликання від 29.08.2018), бо вже почали практичну роботу над проектами розвитку, які поєднували 4 напрямки економічного розвитку згідно з баченням Ініціативи M4EG.

Рамковими документами у процесі формулювання цілей місцевого економічного розвитку були Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки⁴, Стратегія розвитку Житомирської області на період до 2027 року⁵ і Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року⁶, а також місцевий План дій сталого енергетичного розвитку та клімату на період до 2030 року⁷.

Цілі ПМЕР Баранівської міської ТГ передбачають діяльність у рамках таких обраних тематичних блоків, рекомендованих Ініціативою M4EG:

- 1) Підвищення кваліфікації та розвиток людського потенціалу.
- 2) Земельні ресурси та інфраструктура.
- 3) Зовнішнє позиціонування та маркетинг.

Даний ПМЕР був розроблений у партнерстві з приватним сектором та громадянським суспільством відповідно до стандартів Ініціативи M4EG. Документ не є всеохоплюючим, основна увага цього ПМЕР приділяється розвитку приватного сектора з метою

⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

⁵ http://dfrr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2020/01/Strategiya-do-2027-roku.pdf

⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2017-%D1%80#Text>

⁷ <http://www.otg.mrada-baranivka.gov.ua/index.php/2018-04-16-21-24-06/2018-04-16-21-25-52/1287-planu-dii-zi-staloho-enerhetychnoho-rozvytku-ta-klimatu-baranivskoi-miskoi-obiednanoi-terytorialnoi-hromady-do-2030-roku>

стимулювання зростання, розвитку та підвищення зайнятості. Більшість заходів ПМЕР передбачено покривати за рахунок залучених грантових коштів з обмеженим фінансуванням за рахунок бюджету громади (*таблиця 2*).

5. Процес розробки Плану місцевого економічного розвитку

Робочу групу у складі 12 осіб було створено як підгрупу Робочої групи з розробки Стратегії розвитку Баранівської міської територіальної громади до 2027 року з метою розробки Плану МЕР як економічного блоку Стратегії розвитку (*Додаток 1*).

Можливість проведення засідань РГ було ускладнене через карантинні обмеження і значна частина роботи відбувалася в онлайн форматі. В офлайн форматі, зокрема, було проведено 27 і 28.01.2021 року семінари з питань підготовки проектів МЕР для різних цільових груп у рамках проекту ЄС “Молодіжний кластер органічного бізнесу Баранівської міської ОТГ”.

Особливу увагу було приділено моніторингу та оцінюванню виконання Плану МЕР за попередній період (до 2020 року). Слід зауважити, що впровадження завдань Плану МЕР було інтегровано у єдиний операційний план, що охоплював всі завдання на виконання Стратегії розвитку. Пріоритетні заходи Плану МЕР у 2019 та 2020 роках були деталізовані у щорічних Дорожній карті на 2019⁸ та на 2020⁹ роки, затверджені рішеннями сесії БМР 24.01.2019 року і 12.02.2020 року відповідно.

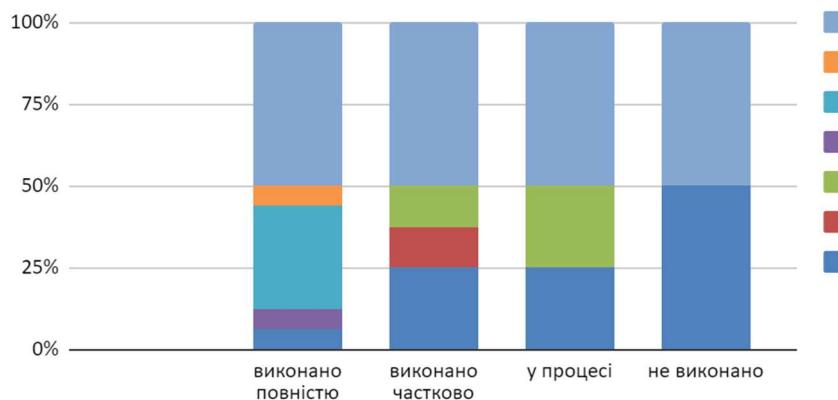
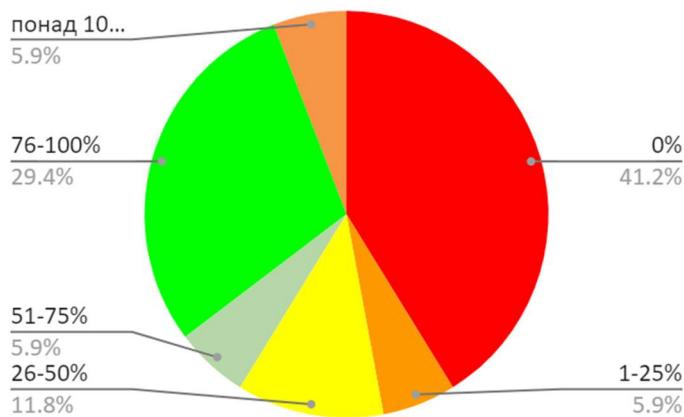
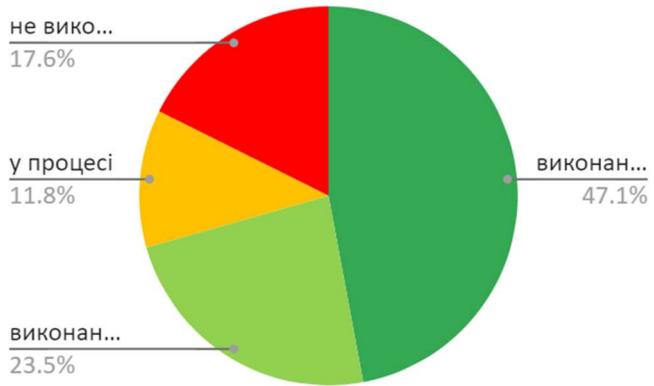
Відтак моніторинг охоплював виконання як деталізованих завдань згаданих Дорожніх карт, так і в цілому - усі 17 заходів з Плану дій ПМЕР. Статистика виконання завдань, пов'язаних із 17 заходами ПМЕР, є такою:

- у Дорожній карті-2019 з-поміж 66 завдань, пов'язаних із виконанням ПМЕР, виконаними можна вважати 58% (39% повністю виконано, 18% - частково), ще 18% - перебували у процесі, а 24% - не виконані
- у Дорожній карті-2020 з-поміж 76 завдань, пов'язаних із виконанням ПМЕР, виконаними є 56% (22% повністю виконано, 34% - частково), 11% - у процесі, 33% - не виконано.

Водночас якщо проаналізувати рівень виконання за всі роки усіх 17 заходів, передбачених у ПМЕР, то картина виглядає інакше. Так, рівень виконання зростає до 71% (47% повністю виконано, 24% - частково), ще 12% - у процесі, 18% - не виконано.

⁸ <http://www.otg.mrada-baranivka.gov.ua/images/documents/2019/2019-01-24dorognakarta2019.pdf>

⁹ http://www.otg.mrada-baranivka.gov.ua/images/doc_super/2020-02-12dorKarta2020.pdf

6.Аналіз місцевої економічної структури

6.1. Аналіз структури місцевої економіки

Найбільшими промисловими підприємствами ТГ є: ДП «Баранівське лісомисливське господарство», ТОВ «Органік мілк», ТОВ «Органічний м'ясний продукт», ТОВ «Баранівський молокозавод», ТОВ «Декор Кераміка», ТОВ «Декор Україна», ТОВ «Полянківська кераміка», ПАТ «Екоугольгруп», ТОВ «Альянс Техфарфор», Меблева фабрика «Гермес», ДП «Шпат». Виробнича спеціалізація: лісопереробна, виробництво органічної харчової продукції, меблів, продукції з фарфору та скла.

Банківська система представлена філіями банків «Ощадбанк», «Приватбанк», «Райффайзен банк Аваль», та кредитною спілкою «ДоброБУТ».

Завдяки розробленому інвестиційному паспорту з анкетами земельних ділянок “грінфілд”, в громаду у 2019 році прийшов інвестор ТОВ “Санвін”, який орендує 24 га землі, де побудував сонячну електростанцію. У результаті починаючи з 2019 року до місцевого бюджету щорічно надходить 1,6 млн. грн. орендної плати за землю. У 2020 році станція потужністю 10 МВт почала працювати. Загальна сума інвестицій склала 9,4 млн. євро, створено 4 робочі місця.

ПП “Галекс Агро” відкрили молочну ферму у с. Рогачів на 560 голів ВРХ. У рамках проекту ЄС «Молодіжний кластер органічного бізнесу Баранівської міської ОТГ» (2018-2021) дана ферма стала майданчиком для навчання студентів, що обирають дуальну форму навчання у ВУЗі. Молоко з даної ферми переробляють на ТОВ “Органік мілк”.

Започаткувала свою діяльність перша сімейна молочна ферма потужністю 50 голів ВРХ. У кінці 2019 року ТОВ “Укрмілк інвест” у партнерстві з КУ “АМОР” провели ряд навчальних заходів для мотивації населення створювати СМФ з частковою фінансовою підтримкою від партнера. Також головна перевага для новостворених фермерів, це здача молока за ціною вищою ніж у даному регіоні. А утримання 10 і більше корів дають можливість реально заробляти на своїй землі, а не існувати.

Розпочали свою роботу нові органічні виробники: ФГ “Органічна курочка”, ТОВ “Органік Берріз”, ТОВ “Альфабет Агро”- виробництво органічних яєць, малини, часнику, картоплі, суніці, смородини.

Наприкінці 2020 року залучено інвестора з Нідерландів, який має на меті виготовляти котлети для веганських бургерів. Показово, що саме Нідерланди є найбільшим імпортером української органічної продукції (37 млн. дол. у 2019 році або 20% усього органічного експорту з України). Власне наявність у Баранівській громаді органічних компаній, які розвиваються, відіграла важливу роль у прийнятті рішення щодо локації цього інвестиційного проекту, який має бути реалізований у партнерстві з ТОВ “Органічний м'ясний продукт”, що працює із дотриманням якості продукції за системою “Органік Стандарт” та НАССР.

Також є й негативний досвід: у зв’язку із недостатністю кваліфікованих кадрів не розпочала свою роботу новостворена швейна фабрика ТОВ “Крок”, припинили свою роботу з тієї ж причини ТОВ “Ріф -1” з пошиття комплектуючих для взуття відомої ТМ “InBlu” та зменшила кількість працівників швейна фабрика ТОВ “Веснянка”- всі ці проблеми пов’язані з недостатністю кваліфікованих швачок та низька якість виробів, мала кількість замовлень. ТОВ “БТТ Агро” не пройшли сертифікацію на 2021 рік за системою “Органік Стандарт”- проблема полягає у тому, що український ринок мало потребує органічного зерна та продуктів рослинництва, а для вирощування таких культур із дотриманням всіх норм дуже затратне. Так у 2020 році це підприємство виростило органічну кукурудзу, а попиту на неї не було і довелось продати як звичайну, отримавши збитки.

Безумовно ситуацію у місцевій економіці визначало те, що внутрішній органічний ринок в Україні ще мало розвинений (у 2019 р. - оцінювався у 24 млн. дол¹⁰), а для експортних поставок у 2020 році була несприятлива кон'юнктура через пандемію.

Структура місцевої економіки за останні роки кардинально змінилася. На заміну успадкованого з радянських часів ТОВ “Баранівського фарфорового заводу” у громаді відкрилися кілька значних інвестиційних проектів.

Найбільшу динаміку показує кластер органічного бізнесу, який за три роки виріс з двох до 9 компаній, які мають сертифікат органічного виробника. У результаті Житомирська область входить до топ-4 регіонів України за чисельністю сертифікованих органічних виробників (див. Рис.1).

¹⁰ <https://agropolit.com/infographics/view/95>

Починаючи з 2013 року, коли розпочато будівництво заводу з переробки екологічно чистого молока власного виробництва, потужністю 30 тонн на добу, компанія “Органік Мілк” стала першою на вітчизняному ринку органічної молочної продукції, яка має повний продуктовий ланцюжок: від посівів кормової бази, виробництва сировини до продукції глибокої переробки. Загальний обсяг інвестицій у молочну ферму і завод склав понад 130 млн. грн.

За 2020 рік кількість зайнятих зросла вдвічі та складала 131 працівник; до бюджету громади підприємством сплачено 2864,30 тис. грн. податків та зборів.

Рис. 1. Карта сільськогосподарських земель зі статусом органічних та кількості операторів¹¹

Всього на кінець 2020 року у громаді працювали такі органічні виробники:

¹¹ <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini>

	<p>ТОВ “Органік Мілк” (група компаній “Галекс-Агро”)- виробництво молочної продукції з власної ферми, Сертифікат № 20-0258-07-02. ТОВ «Органік Мілк» для виробництва органічної молочної продукції використовує сировину - молоко ЕКСТРА класу, яке щодня надходить з власних органічних ферм, які займаються виключно органічним землеробством і тваринництвом. Тобто проходить повний завершений цикл виробництва від вирощування кормів, утримання поголів'я м'ясо-молочного стада до переробки молочної сировини і виробництва кінцевого продукту споживання. Всі процеси - від вирощування кормів до виробництва готової продукції - контролює міжнародна сертифікаційна компанія «Органік Стандарт»</p>
	<p>ПП “Галекс Агро” - Сертифікат №20-0038-09-02. Вирошує культури зернові, олійні культури та корми на площі 9358 га , сертифіковані як органічне землеробство. Також займається тваринництвом (корови породи Симентал) та виробництвом органічного меду</p>
	<p>ТОВ “Органічний м’ясний продукт” (група компаній “Галекс-Агро”) - Серт: 20-0824-04-01, виробництво м’ясної продукції з власної ферми</p>
	<p>ТОВ “Альфабет Агро”(група компаній "Кусто Агро") - вирощування сунціці, смородини, Серт: 20-1095-03-01 в період сезону посадки і збору врожаю працюють понад 300 осіб</p>
	<p>ТОВ “БТТ Агро” (група компаній "Кусто Агро") - вирощування жита озимого, соняшник, Серт: №19-0544-04-02, постійно працює 9 працівників, а в період сезону збору врожаю чи підготовки до посівів ще наймають до 10 місцевих працівників</p>
	<p>ТОВ “Органік Берріз” - вирощування малини, часнику, картоплі. Серт: 20-0885-04-05; постійно працює 5 осіб, в сезон залучається до 60 осіб на збір малини, у 2020 році на розвиток підприємства було використано 647,0 тис. грн.</p> <p>За консультаційної допомоги КУ «АМОР» у 2020 році почали продавати розфасовану ягоду в упаковці для роздрібної продажі у мережі супермаркетів NOVUS</p>
	<p>Фізична особа підприємець Радчук Ніла Анатоліївна - вирощування малини, Серт: 19-0698-04-01.</p>

	<p>Фермерське домогосподарство «Домашня курочка» - вирощування органічних курчат і виробництва органічних яєць, Серт: 20-1399-02-01 функціонує на території Баранівської міської ТГ в с. Острожок</p>
	<p>ТОВ “Агровест груп” (група компаній “Галекс-Агро”) - Вирощування зернових, технічних і кормових культур / Органічне землеробство / , розведення ВРХ молочних та м'ясних порід (Симентал) та виробництво органічного молока . Сертифікат № 20-0181-09-02 . Частково продукція експортується в Білорусію та Угорщину. На території Баранівської громади функціонує у с. Смодирів органічна молочна ферма на 560 голів ВРХ, молоко з якої поставляється для ТОВ “Органік Мілк”</p>

Класифікація підприємств за розміром показує, що у громаді наявні лише 2 середні підприємства, решта - малі та мікропідприємства. Майже 900 осіб зареєстровані як фізичні особи-підприємці.

6.2 Міжсекторальне співробітництво і взаємодія на місцевому рівні

Відповідно до щорічних соціологічних опитувань (див. Додаток 3) за останні роки можна виріznити два основні настрої жителів: скепсис і позитив. При цьому саме підприємці демонструють з одного боку невисокий рівень громадської активності, а з іншого - невдоволені взаємодією на місцевому рівні, нарікають на брак можливостей впливу на прийняття рішень місцевою владою.

На жаль, такій незадоволеності є причини, серед яких основна – низький рівень поінформованості громадян. З-поміж інших, особливо важливими аспектами співпраці, ми виокремили наступні: прийняття програм підтримки підприємництва, кооперативного руху та сільськогосподарського товаро - виробництва; розуміння значущості появи спільніх робочих груп для зменшення негативів лібералізації підходу до перевірок (виявлення неоформлених робочих місць); інвентаризація ресурсів для місцевого економічного розвитку через розробку інвестиційного паспорту; розробка договорів з користувачами послуг на вивезення сміття, і як результат – охоплення більшої частини населення даними послугами. Слід зазначити, що навіть така взаємодія як оприлюднення даних опитування мешканців за період 2018, 2019 та 2020 роки вже надала поштовх для відродження суспільної свідомості та посилення взаємної відповідальності влади та громади.

ТОВ “Органік мілк”, ТОВ “Органічний м'ясний продукт”, ПП “Галекс Агро”, “Агровест Груп” є членами громадської спілки виробників органічних сертифікованих продуктів “Органічна Україна”, мета якої - задоволення і захист законних прав та інтересів членів Спілки, шляхом популяризації та розвитку органічного руху, органічного харчування та здорового способу життя в цілому. Активні місцеві асоціації чи спілки підприємців відсутні.

6.3 Прозора, вільна від корупції адміністрація, що сприяє розвитку бізнесу

Попри заходи, спрямовані на підвищення прозорості процесу прийняття рішень місцевою владою, рівень довіри до влади не зазнав значних змін. Окрім того, більшість опитаних (січень 2021р.) не впевнені, що місцевим бюджетом керують в найкращих інтересах всієї громади (Баранівська ТГ - 55%, снт Першотравенськ - 71%, 2021 р.). З іншого боку - майже серед половини опитаних поширена думка, що не всі суб'єкти, які мають сплачувати податки (підприємці / підприємства), сплачують їх у повній мірі. Серед інших проблем наповнення місцевого бюджету найчастіше згадували, що у громаді замало суб'єктів господарської діяльності (35%), занадто багато коштів витрачається на управління громадою (34%) та корупція у громаді (29%). Найменшою мірою опитані вказували на брак вільних земель та низькі ставки місцевих податків як причини нестачі бюджетних коштів у громаді.

Очевидно, такі настрої місцевих жителів і підприємців потребують адекватних заходів для налагодження комунікації та залученості громадських активістів до процесу прийняття рішень, передусім у бюджетній сфері.

На території БМР функціонує центр зайнятості, ЦНАП, "Агенція місцевого органічного розвитку - АМОР". Дані органи взаємодії реалізують політику зайнятості населення, допомоги підприємцям-початківцям, забезпечення громадянам відповідних гарантій на території громади, надають відповідні довідки, здійснюють державну реєстрацію фізичних та юридичних осіб (у т.ч. підприємців), залучають додаткове фінансування на економічний розвиток Баранівської міської ТГ. Хоча центр надання адміністративних послуг та реєстраційна служба створена виключно на території громади, але він має можливість також надавати якісні платні послуги жителям суміжних громад .

ЦНАП надав у 2018 році 6531 послугу, у 2019 р. - 4932, у 2020 році - 5940 послуг. Зниження кількості наданих послуг спричинила відсутність реєстратора з речових прав на нерухоме майно, але у 2021 році даний показник планується піднятися до 1000 послуг на рік, так як працює у цій сфері послуг вже два реєстратори.

Агенція (КУ «АМОР») за період діяльності з 2018-2020 р. провела ряд тренінгів та семінарів, які відвідали сумарно більше 600 учасників. Зокрема:

- 15.08.2018 – Тренінг на тему «Ягідний кооператив – потенціал розвитку території снт Полянка» - 40 осіб.
- 17.08.2018 – Семінар на тему «Залучення інвестицій і стимулування підприємницької діяльності – запорука розвитку території громади» - захід було проведено для представників ОТГ Житомирської області, Агенція презентувала досвід Баранівської міської ОТГ. – 33 особи.
- 02.11.2018 – Семінар на тему «Порядок кредитування малого та середнього бізнесу – нові можливості та привілеї» - 41 особа.
- «Інформаційний захід для місцевих підприємців» - 24.01.2019 – присутні 30 осіб.
- «Як стати власником садиби та розвивати в своїй громаді сільський зелений туризм» - 12.02.2019 – директор КУ «АМОР» виступав як тренер. – присутні 45 осіб.
- «Підтримка розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської обслуговуючої кооперації у 2019 році» - 31.05.2019 – присутні 15 осіб.
- «Економічний та інноваційний розвиток об'єднаних територіальних громад Житомирської, Чернівецької та Київської областей» - 05.09.2019 – присутніх 30 осіб.
- Проведено ряд семінарів на тему «Чому в Баранівській ОТГ буде економічно вигідно тримати корів» с. Кашперівка – 19.11.2019 – присутні: м. Баранівка – 9 осіб, с. Берестівка – 20.11.2019 – присутні 19 осіб, с. Мирославль – присутні 21 особа, с. Смолдирів – 21.11.2019 – присутні 15 осіб, с. Зеремля – 17 осіб, с. Вірля – 22.11.2019

- 19 осіб, с. Острожок – 6 осіб, с. Климентіївка – 11 осіб. Після навчальних заходів 5 родин прийняли рішення про створення сімейної молочної ферми.(У 2020 році одна робина створила першу СМФ у с. Марківка).
- Проведено ряд навчальних заходів для осіб, що стоять на обліку у центрі зайнятості на тему «Як розпочати свій бізнес», 28.10.2019 – присутніх 25 осіб, 08.11.2019 – 21 особа, 30.10.2019 – 40 осіб.
- В рамках курсу навчальних семінарів при ЦЗ пройшли навчання 58 учасників; 4 учасника пройшли тренінг "Як збільшити клієнтів"; 5 учасників пройшли навчання по курсу "Як створити старт-ап". Після цього курсу одна учасниця пройшла додаткове навчання по створенню фото справи і розпочала свою діяльність надаючи послуги фото-майстра.
- Сформовано ініціативну групу "Підприємницька Баранівщина", 3 учасниці якої пройшли навчання в школі організацій розвитку підприємництва від Фонду Східна Європа та створили громадську організацію для підтримки розвитку підприємництва "Органічний простір" - всього навчання пройшли 78 учасників.

Консультаційна підтримка КУ «АМОР»:

- надано консультації для ФГ “Преміум Агро Груп”, як отримати компенсацію з обласного бюджету на вирощених телят у господарстві та зареєструвати корів, що вирощені у господарстві.
- надано допомогу для ФОП Мхітарян О.В. у підготовці грантової заявки на конкурс.
- надано допомогу для ГО “Леді клуб” у підготовці проекту для участі у обласному конкурсі на отримання фінансування.
- надано допомогу для редакції газети “Слово Полісся” у підготовці проектної заявки на участь у грантовому конкурсі.
- надано допомогу для управління надання соціальних послуг Баранівської міської ради у підготовці проектних заявок на різні грантові конкурси (5 заявок подано з них 2 проекти профінансовано та реалізовано).
- надано допомогу у підготовці проектної заявки для Баранівської КЦРЛ для отримання грантової підтримки по проекту КУСАНОНЕ (проект реалізовано), також Агенція здійснювала допомогу у звітуванню по проекту.
- надано допомогу для Баранівської міської ради у підготовці проектів, що можуть реалізуватися за кошти інфраструктурної субвенції з державного бюджету для місцевих бюджетів (8 проектів реалізовано). Підготовлено проект для участі у конкурсі на отримання фінансування з ДФРР - проект є переможцем та очікується фінансування у 2021 році.

Розроблено «Програму розвитку та підтримки аграрного комплексу Баранівської міської ОТГ за пріоритетними напрямками на період до 2020 року».

Внесено зміни до «Програми розвитку рибного господарства в Баранівській ОТГ на 2017 – 2020 рр». - ГО “Мисливців та рибалок Смолка” отримали 50 тис. грн. на зариблення річки Смолка у 2019 році.

Підготовлено 3 бізнес – плани для кооперативів. Розробка бізнес плану дає можливість для організацій, наприклад отримати фінансування на придбання техніки з обласного бюджету, чим і скористався СОК “Мілка - 2018” та отримав фінансування на суму 56 тис. грн.

Агенція спільно з Центром зайнятості провела ряд навчальних заходів для осіб з числа безробітних на тему самозайнятості населення в умовах безробіття. Після навчальних тренінгів одна особа пройшла навчання за власний кошт по фото справі та розпочала власну справу. По програмі “Рука допомоги” ЦЗ надав фінансову підтримку для ветерана АТО для створення станції техобслуговування. Також Центр зайнятості працює на перепрофілювання та навчання безробітних, так за 2018 рік такі проф. навчання пройшли 183 особи, у 2019 році - 183 особи, у 2020 році - 142 особи. Найпопулярніші професії для навчання це - продавці, водії автотранспорту, трактористи, майстри манікюру та педикюру. Головна перевага такого навчання чи перепрофілювання це - безкоштовне навчання та гарантоване працевлаштування в межах Баранівської громади.

Відповідно до законодавства кожен громадянин має право сюди звернутися та отримати безкоштовно консультацію, відповідну інформацію та сприяння у пошуку роботи або працевлаштуватися самостійно.

6.4 Доступ до фінансування

За результатом проведених опитувань бізнесу у 2020 році ключовою проблемою для розвитку МСП у Баранівській міській ТГ є важко доступність і висока вартість кредитних ресурсів. Доступ до фінансів більшість учасників поставили на перше місце серед проблем, з якими стикаються підприємці. Вирішенням проблеми є стимулювання розвитку та підтримка кредитування бізнесу через покращення доступу до фінансування. Основними напрямками стимулювання доступу до фінансування РГ визначено:

- спрощення механізму отримання кредитів у вітчизняних фін. установах, сприяння розвитку небанківських фінансових установ;
  - державна програма із кредитування та підтримки МСП “Програма 5-7-9%”;
  - вдосконалення механізму підтримки та розвитку малого бізнесу через місцеві програми.
- Але не кожен підприємець має можливість скористатися тою чи іншою програмою; наприклад, державна програма “Доступні кредити 5-7-9%” по факту розрахована на вузьку категорію підприємців чи підприємств. Попри активну інформаційну кампанію за 12 місяців функціонування цієї програми подали заяви лише 7 місцевих підприємців/підприємств, але отримали фінансування - 0.

Для доступності інформації щодо фінансових можливостей підприємців громади Агенція та Баранівська міська рада провели ряд заходів : 2 листопада 2018 року - семінар “Порядок кредитування малого та середнього бізнесу - представники різних установ розповіли про нові можливості та привілеї для бізнесу - “ ПАТ “Ощадбанк”, Агенція регіонального розвитку Житомирської області, Агенція місцевого органічного розвитку - АМОР.

А взимку 29.02.2019 відбувся І Форум підприємництва Баранівської міської ОТГ на якому зустрілися представники місцевого бізнесу, великі аграрні компанії, що здійснюють свою діяльність в громаді, банки, влада. Це свого роду майданчик для спілкування, аби кожен міг бути почутий, аби знайти спільні позитивні рішення для кожного. Метою цього є створення владою комфортних умов для ведення легального бізнесу на теренах Баранівської громади. Також на Форумі були представлені різні підтримки від банків, але їх можуть отримати лише клієнти з гарною кредитною історією, чи з прибутковим балансом за рік роботи такого підприємства, а якщо ти пропрацював рік з нульовим доходом або в збиток, то ти для банку не надійний клієнт, а так не маєш шансів на розвиток свого бізнесу. Тому для початкового бізнесу дуже важко конкурувати на ринку.

До участі у Форумі також були залучені інвестори, які вже почали працювати у громаді. За підсумками обговорень можна узагальнити такі проблемні питання залучення інвестицій для МЕР:

- відсутність важелів державної політики щодо стимулювання інвестиційної діяльності, зокрема механізмів державно-приватного партнерства;
- складний процес відведення та надання земельних ділянок інвесторам;
- нестабільність і непередбачуваність податкової системи, що обмежує можливість середньо - і довгострокового планування;
- складна процедура погодження документів по інвестиційних проектах, для реалізації яких надається державна підтримка;
- обтяжливий процес підключення до енергопотужностей, необхідних для реалізації нових інвестиційних проектів.

6.5 Земельні ресурси та інфраструктура

У структурі земельних ресурсів Баранівської міської ТГ слід відмітити значну частину сільськогосподарських земель (58%). Структура використання земельних ресурсів у громаді формується у відповідності до цільового призначення. Наразі громада має містобудівну документацію: Генеральний план міста Баранівка (ДП УДНДІ «Діпромісто»), Схема просторового планування Баранівської міської ТГ, а також Генплан (1971 р.) нещодавно приєднаного смт Першотравенськ.

Заплановано внести до інвестиційного паспорту громади нові ділянки типу грінфілд та браунфілд, що знаходяться на території Першотравенського старостату, який приєднався до Баранівської міської ТГ після місцевих виборів 2020 року.

Також Баранівська громада має ще й такий ресурс для розвитку, як комунальне майно (станом на 01.01.2021 наявний 121 об'єкт комунальної власності, з яких 75 є орендованими, 3 об'єкти вже продані).

Дороги з твердим та асфальтобетонним покриттям потребують поточного та капітального ремонту через їх зношеність. Протягом 2018-2020 років було проведено капремонт доріг з таким покриттям протяжністю всього 8 км. Першочерговими для ремонту визначені у ПМЕР ділянки доріг, які пов'язані з функціонуванням ключових соціально-економічних об'єктів громади.

Як засвідчив проведений аналіз, існуючий стан соціальної інфраструктури Баранівської міської ТГ в основному задовільняє потреби міського населення, але в деяких населених пунктах знаходиться на низькому рівні.

6.6. Правова та інституціональна база

Результати анкетування підприємців Баранівської міської ТГ (75 опитаних у серпні-вересні 2020 р) показали, що головною проблемою для ведення бізнесу чи започаткування нового є відсутність стартового капіталу чи ресурсів для розвитку. На другому місці - високі податки, на розмір ставок більшості з яких громада не має впливу.

Важливо, що серед топ-3 перешкод анкетування показало і такий фактор, як низькі знання з ведення бізнесу самих підприємців (бухгалтерський облік, юридичні аспекти, оподаткування тощо). І це саме той напрямок, у якому місцева влада може допомогти, аби створити сприятливе та комфортне бізнес-середовище. Такі інформаційні заходи уже почали проводитися на базі створеної у 2018 році “Агенції місцевого органічного розвитку” спільно з проектом ЄС та районним Центром Зайнятості.

Нова правова та інституційна база потребує зменшення адміністративних бар'єрів “входу” підприємців на ринок, відкриття єдиних реєстраційних офісів, які здійснююватимуть державну реєстрацію суб'єктів господарювання за принципом “єдиного вікна” скорочення

кількості та впорядкування процедури державного контролю за проведенням контрольно наглядових заходів.

Місцеві установи не надають послуги в режимі онлайн, що ще більше знижує ефективність їхньої діяльності. Між установами не налагоджено дієвого співробітництва, внаслідок чого збільшується час на отримання необхідних дозволів підприємцями. Нині існує значна необхідність у вдосконаленні діючої системи. В перспективі частину перелічених вище питань, а саме спрощення внутрішніх адміністративних процедур та регламентів будуть вирішенні після розширення діючого ЦНАПу.

6.7. Кваліфіковані трудові ресурси, інклузивність

На місцевих підприємствах офіційно зайнято не більше 15% працездатного населення (усього - 13 тисяч осіб). Вагому роль відіграє як фактор географічної близькості обласного центру – Житомира (75 км) та районного центру м. Новоград-Волинського (38 км), так і сезонна зайнятість на сільськогосподарських роботах і неформальна зайнятість.

Частка осіб старшого працездатного і пенсійного віку у громаді динамічно зростає. Тому для Баранівської міської ТГ актуальними є ті ж демографічні проблеми, що і на національному рівні: передусім - старіння населення.

Ситуацію ускладнює трудова міграція, зокрема відтік кваліфікованих працівників, за кордон чи у великий місто. За даними соціологічних опитувань, протягом 2018-2021 років стабільних 25% дорослого населення впевнені, що для заробляння грошей треба їхати за межі громади. У смт Першотравенськ (січень 2021р.) таких ще більше - 37% опитаних.

За оцінками, на заробітках за кордоном перебуває близько 20% жителів громади. Після запровадження у першій половині 2020 року карантинних обмежень у країнах ЄС частина заробітчан вимушено повернулася додому. Однак відсутні навіть окремі приклади, коли такі особи започаткували офіційно власну справу у громаді. Вочевидь, зароблені кошти витрачаються на споживання чи ремонти/будівництво житла, а самі заробітчани очікують нагоди повернутися за кордон.

Станом на 01.01.2020 на обліку в райцентрі зайнятості перебувало 753 безробітних. Існує дисбаланс між попитом та пропозицією робочої сили. З одного боку пропонується певна кількість вакантних місць, яким не відповідає кваліфікація безробітних. Серед них, жінки після „сімейної фази“, працівники старших вікових груп або молодь з відповідним рівнем освіти але без досвіду роботи. З іншого боку особи, що мають необхідну кваліфікацію, не погоджуються на запропоновані умови праці, посилаючись або на неналежні санітарно-побутові умови праці або низькі заробітки (у структурі вакансій за розмірами зарплати 22% належить мінімальній заробітній платі, у 62% - до двох мінімальних заробітних плат).

Завдяки ряду програм Центру зайнятості, зокрема сприяння започаткуванню власної справи, перекваліфікації тощо упродовж трьох років, було навчено та перепрофільовано 508 осіб з числа безробітних.

На території міста функціонує Баранівський професійний ліцей (253 студента у 2020/21 н.р.), який випускає кваліфікованих робітників за фахом (столяр будівельний; тесляр; штукатур; лицювальник-плиточник; маляр; електрогазозварник; слюсар-ремонтник; тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва категорії "А1"). Переважне працевлаштування після завершення навчання - виїзд за кордон на заробітки як некваліфікована робоча сила /не за здобутим фахом, а все тому що навчальна база застаріла, і випускники даного закладу не конкурентні на сучасному ринку праці.

До 2020 року у громаді працювало технологічне відділення Новочортіорийського державного аграрного технікуму (до 2014 року - Рогачів-Волинська філія), де навчалися за спеціальністю «Виробництво і переробка продукції тваринництва». Однак через відсутність набору студентів воно було закрите.

У 2018 році у рамках проекту ЄС “Молодіжний кластер органічного бізнесу Баранівської ОТГ” було зроблено спробу зробити діяльність місцевих професійно-технічних закладів більш орієнтовану на потреби місцевого ринку праці. Зокрема налагодити співпрацю аграрного технікуму з органічними агровиробниками у рамках запровадження дуальної форми освіти. Однак юридичний статус (підрозділ Новочорторийського державного аграрного технікуму) та позиція керівництва закладу не сприяли цьому.

Зрештою таку форму освіти було запроваджено у співпраці з Житомирським національним агроекологічним університетом (з 2020 року - Поліський національний університет). На початку 2019 року одними з перших в Україні 23 студенти університету з 8 різних спеціальностей («Економіка», «Маркетинг», «Облік та оподаткування», «Ветеринарна медицина», «Агрономія», «Агрінженерія», «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва») розпочали практичні модулі дуальної освіти на полях і фермах органічних виробників, отримуючи унікальні практичні навички на сучасному обладнанні.

Студенти підписали відповідні договори, які передбачають повну зайнятість, забезпечення безкоштовним проживанням і харчуванням. А у швейному коворкінгу Баранівського МРЦ для дуалістів пошили брендовані халати. Важливо, що робота під час стажування повноцінно оплачувалася, а опісля троє студентів отримали пропозицію працевлаштування. На основі цього досвіду Університет восени 2019 року створив Центр дуальної освіти. Для популяризації дуальної освіти у рамках проекту ЄС планувалися заходи, спрямовані на аграрних виробників Житомирської області, однак карантинні обмеження стали на заваді. Пандемія також відтермінувала проведення другої хвилі навчання студентів-дуалістів. Відтак передчасно говорити про вплив нової форми освіти на місцевий економічний розвиток.

Великою проблемою для громади є неоформлена зайнятість: роботодавці офіційно не оформляють найманих працівників (передусім - на сезонних роботах), зарплату виплачують “в конвертах”, податки не сплачують. Однак на вирішення цієї проблеми місцева влада має обмежений вплив (лише інформаційно-просвітницька робота).

6.8 Зовнішнє позиціонування та маркетинг

Громада позиціонує себе як осередок органічного агробізнесу. Уже є перші успіхи зовнішнього позиціонування громади як органічної у залученні інвесторів: кількість виробників у громаді, які отримали сертифікат органічності, зросла за три роки майже у 5 разів: з 2 до 9 компаній. Наприкінці 2020 року громадою зацікавився ще один інвестор, який має намір відкрити виробництво органічних веганських бургерів на базі вже існуючого органічного підприємства. Ключовим аргументом була саме наявність у громаді успішних органічних компаній.

Торгова марка “Баранівка - органічний простір” стала однією з перших офіційно зареєстрованих ТМ серед українських муніципалітетів. Використання ТМ для місцевих мікро- і малих підприємців буде безкоштовно за умови підписання онлайн договору публічної оферти. Очікується, що у результаті місцеві товари і послуги під спільною торговою маркою матимуть кращі продажі. Однак цьому має передувати інформаційна кампанія серед мікро- і малих підприємців (передусім виробничої сфери і послуг) щодо особливостей такого формату маркетингу.

За даними щорічних опитувань мешканців Баранівської міської ТГ (крайнє проведене у січні 2021 року; опитано 612 осіб), молодь поступово все більш позитивно (ніж дорослі) характеризує власну громаду. Протягом 2019-2021 років частка респондентів віком до 35 років, які надали позитивні характеристики громаді, зросла з 35% до 42%. Передусім зрос-

оптимізм щодо можливостей для самореалізації: порівняно з 2017 роком у 5 разів (до 10%) зросла частка молодих людей (віком 15-35 років), які бачать такі можливості у себе вдома. Водночас респонденти протягом кількох років досить позитивно оцінюють вплив органічних підприємств, які працюють у громаді. У 2020 році 57% опитаних (на 11 в.п. більше, ніж у 2018р.) повідомили, що органічний молокопереробний завод ТОВ “Органік Мілк” приносять позитив громаді. Державне лісомисливське підприємство - на другому місці (40%; на 8 в.п. менше, ніж у 2018 р.). Ще один органічний виробник з групи “Кусто Агро”, який недавно почав працювати у громаді - на третьому (22%).

Відтак є підстави стверджувати, що малий і середній бізнес у громаді має потенціал розвитку як кластер виробників екологічно чистої продукції.

Позитивний вплив на імідж громади може справити розвиток зеленої енергетики (у громаді з 2019 року працює сонячна електростанція).

Також позитивом для зовнішнього позиціонування є досвід впровадження у громаді проектів міжнародної технічної допомоги (протягом 2016-2020 років застосовано в розвиток громади 7 грантових проектів на суму близько 24451 млн. грн). Це дало можливість підвищити спроможність місцевої влади, налагодити комунікацію з іншими муніципалітетами і найважливіше - сформувати грантову історію у середовищі міжнародних донорів.

7. SWOT Аналіз Баранівської міської ТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> Наявність бренду громади (TM) Наявність Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату до 2030 року Позитивний досвід реалізації проектів кредитними коштами НЕФКО (1176,1 тис. грн. - 2013 рік; 4949,1 тис. грн. – 2018 рік) та гранту ЄС (1015,1 тис. євро) Присутність підприємств що сертифіковані за системою ЄС «Organic Standard» Корисні копалини (пегматит, граніт, бутовий камінь, пісок) Людський ресурс працездатного віку: 51% мешканців громади - молодші 40 років Національна і релігійна толерантність (польська община) Лісові масиви як рекреаційний потенціал та для ягідництва. Локація – близькість до чотирьох обласних центрів (Житомир 77 км, Рівне 136 км, Хмельницький 139 км, Вінниця 179 км), Києва (217 км) і міжнародної траси E40 (38 км) Прийнятні для розвитку малого бізнесу ставки єдиного та інших податків 	<ol style="list-style-type: none"> Безробіття, особливо серед молоді. Низька купівельна спроможність громадян Міграція молоді за межі громади Старіння мешканців і занеподненння окремих сіл Екологія. Регулярне забруднення річок Случ та Хомора Понінківською паперовою фабрикою. Слабка підприємницька ініціативність Брак стартового капіталу (приватних заощаджень) Відсутність кваліфікованої робочої сили та низький освітній рівень населення. Не систематизовані для доступу в мережі Інтернет місцеві нормативно-правові акти. Адміністративний тиск перевіряючих органів на бізнес, їх корумпованість (з опитування) Обмеженість ринків збути більшості малих підприємств Дефіцит місцевого бюджету, залежність від двох платників податків (лісопереробна і бюджетна сфера), що обмежує можливості фінансувати програми розвитку підприємництва Низький рівень сплати податків мікро та малим бізнесом, зокрема через не

	оформлення працівників (ПДФО). 14. Неформальний (тіньовий) характер роботи багатьох МСП, що ускладнює доступ до пільгових кредитів 15. Брак знань для ведення та розвитку бізнесу, невисока юридична і фінансова грамотність підприємців 16. Зношенність інженерно-технічних комунікацій у більшості поселень громади
--	---

Можливості	Загрози
1. Ріст попиту на органічні агропродукти в Україні та закордоном 2. Доступність ресурсів міжнародної технічної допомоги для тер. громад 3. Безвізовий режим з ЄС – ріст попиту на продукцію місцевих підприємств, можливості для навчання, вивчення міжнародного досвіду, налагодження контактів 4. Доступність бюджетної підтримки для ТГ (ДФРР, кошти донорів та ін.) 5. Доступність альтернативних джерел енергії – зменшення ціни, пільгові кредити і квота ДФРР на енергозбереження (рис.34) 6. Покращення інвестиційного клімату в Україні (ріст позицій у міжнародних рейтингах) 7. Ріст популярності зеленого/екологічного і крафтового (ремесла) туризму 8. Культурні зв'язки з Республікою Польща дають можливість організації програм обмінів між громадами відповідного рівня (школярі, бізнесмени, журналісти та ін.).	1. Макроекономічна нестабільність 2. Нестабільність політичної ситуації в Україні. 3. Активізація російської агресії на Сході України. 4. Дорогі кредитні ресурси у банках 5. Якість і мінливість податкового законодавства 6. Слабкість механізмів захисту від нечесної конкуренції, рейдерства, ризик втрати виробничих потужностей та земель через рейдерство 7. Відтік кваліфікованих кадрів, особливо молоді, за межі громади 8. Посилення позицій агрохолдингів, зокрема у результаті земельної реформи 9. Ревізія положень реформи ОМС зі збільшенням навантаження на бюджети ТГ

8. Бачення та цілі економічного розвитку

Бачення економічного розвитку – це спільне, погоджене на основі консенсусу, бачення того, як громада має виглядати в майбутньому. Бачення є результатом проведеного та уточненого SWOT аналізу до Стратегії розвитку. Воно пояснює вихідну позицію, з якої члени РГ розпочинають створення плану. Запропоноване формулювання бачення містить ідеї, які члени РГ (представники бізнесу та міста) вважали найважливішими для майбутнього Баранівської міської ТГ. У процесі планування Стратегії розвитку до 2020 року та у плані місцевого економічного розвитку зокрема сформовано Бачення:

“Баранівська громада – це органічний простір щедрої ПРИРОДИ, активних ГРОМАДЯН, інновацій та органічного ВИРОБНИЦТВА”

1. Основні цілі

При підготовці попередньої редакції Плану МЕР на виконання

цілей Стратегії розвитку Баранівської ОТГ (прийнятої у жовтні 2017 року) було визначено три ключові цілі Плану місцевого економічного розвитку. Сумісність цих двох планувальних документів відображена у Дереві цілей.

Базуючись на результатах соціально-економічного аналізу, SWOT/TOWS, фокус-групових обговорень та опитування мешканців, члени робочої групи визнали за доцільне продовжувати рух за обраним сценарієм розвитку економіки громади.

Ціль МЕР 1. Сприятливе середовище для розкриття підприємницького потенціалу кожного громадянина

Ціль передбачає фокусування зусиль на формуванні соціального капіталу, на основі якого - можлива розбудова взаємної довіри і толерантності, а відтак – і спільнотої локальної ідентичності. Відтак є потреба у стимулюванні, починаючи зі школи, практик самоврядності, та популяризації історій успіху. Ціль забезпечить підвищення спроможності Агенції місцевого органічного розвитку, щорічні процеси бюджетування за участі громадськості «Бюджет участі», активну роботу Молодіжної та Громадської рад.

Ціль МЕР 2. Приваблива для зовнішніх і внутрішніх інвесторів місцева економіка, базована на органічних технологіях та співпраці

Ціль передбачає розвиток екологічно налаштованого, органічного бізнесу, а також соціального підприємництва (молочна, рибна кооперація). Проте, не слід забувати про потребу в розбудові енергоефективної економіки. Ціль забезпечить напрацювання Плану поводження з твердими побутовими відходами та динамічний розвиток місцевих кооперативів.

Ціль МЕР 3.Місцева влада, що орієнтована на підтримку росту місцевих підприємств

Занедбаний стан більшості елементів інфраструктури та постійні загрози для довкілля не сприяють комфортним умовам життя, зокрема молодих працездатних людей. Ціль – прийняття програм, організація платформ громадського спілкування, відродження довіри до влади, залучення інвестицій. Стратегічні цілі громади та план місцевого економічного розвитку (ПМЕР) повністю узгоджуються.

9. ПЛАН ДІЙ

План дій націлений на посилення співпраці БМР з суб'єктами господарювання і діловими колами, а також громадськими (неурядовими) організаціями з метою створення сприятливого середовища і налагодження взаємодії для сталого економічного розвитку ТГ.

9.1 План дій

За основу Плану МЕР взято дерево цілей Стратегії розвитку Баранівської громади на період до 2020 року¹², Програму соціально-економічного розвитку Баранівської міської ТГ на 2021 рік¹³, технічні завдання на розвиткові проекти, подані БМР до Стратегії розвитку Житомирської області до 2027 року та Плану заходів реалізації Стратегії розвитку Житомирської області до 2023 року.

Таблиця 1. План дій*

Тематичні блоки	Основні цілі	Дії за проектом (-ми)	Тривалість (початок-завершення)	Залучені партнери	Заплановані витрати тис. грн	Результати	Показники (індикатори) для моніторингу

¹² Робота над розробкою Стратегії розвитку Баранівської громади на період до 2027 року ще на початковій стадії і залежить від розвитку епідемічної ситуації в країні

¹³ http://www.otg.mrada-baranivka.gov.ua/images/doc_super/programi/2021-01-26programa_sots_ekonom_rozvytku.pdf

Зовнішнє позиціонування та маркетинг	Приваблива для внутрішніх та зовнішніх інвесторів місцева економіка органічних технологій	1.Оновлення Інвестиційного паспорту громади, вкл. каталог ділянок типу "грінфілд", "браунфілд" та профілі діючих інвесторів на території громади 2. Підготовка документів для земельних ділянок типу "грінфілд", "браунфілд" 3. Поширення Каталогу інвестиційних ділянок серед цільової аудиторії (у т.ч. за підтримки АРР Житомирської області) 4. Підготовка каталогу діючих інвесторів на території громади	01.03.21 - 31.12.21	КУ "АМОР", Відділ архітектури, земельних відносин та комунального майна БМР, АРР Житомирської обл.	50,0	Оновлений Інвестиційний паспорт громади зі зручним інтерфейсом каталогу земельних ділянок на основі гугл-карт. Поширення інформації про інвестиційні можливості громади серед цьової аудиторії. Підготовка для не менше 3-х земельних ділянок документів, підведення комунікацій.	Кількість земельних ділянок підготовлено для інвестора - не менше 10 од. Обсяг залучених зовнішніх інвестицій - не менше 0,5 млн дол /ділянку. Кількість створених робочих місць - не менше 20 щороку
зовнішнє позиціонування та маркетинг	Місцева влада, що орієнтована на підтримку росту місцевих підприємств	1.Популяризація моделі сімейних молочних ферм 2. Відбір потенційних та/чи діючих СМФ для надання підтримки за рахунок місцевого бюджету 3.Супровід (юридичний, бухгалтерський) обраних СМФ	01.03.2021 01.01.2023	КУ "АМОР", БМР", ТОВ "Світ громад"	800,0	Внесення змін до Програми підтримки агропромислового комплексу Баранівської міської територіальної громади до 2023 року. Розширення кількості СМФ у громаді, перехід до кластерного виробництва якісного молока з подальшою переробкою на міні сироварні	Створення 5 СМФ, приріст ВРХ до 100 голів, збільшення ціни на молоко + 1 грн. від ринкової ціни.
зовнішнє позиціонування та маркетинг	Сприятливе середовище для розкриття підприємницького потенціалу кожного громадянина	1.Популяризація зареєстрованої торгової марки "Баранівка - органічний простір" серед місцевих підприємців і підприємств 2. Організація спільних маркетингових кампаній для просування місцевих товарів і послуг під спільною ТМ, зокрема підтримка участі місцевих підприємців у регіональних і національних виставках	01.03.2021 - 01.03.2023	КУ "АМОР"	3,00	Підписання місцевими підприємцями і підприємствами договору публічної оферти щодо використання ТМ. Збільшення продажів продукції і послуг місцевих підприємців і підприємств Зростання рівня впізнаваності громади в Житомирській області та Україні	Кількість місцевих виробників (ФОП, ТОВ,ПП,СМФ, ФГ), що приєдналися до Договору публічної оферти і почали використовувати ТМ на товарах чи послугах, кількість підписантів договору оферти - не менше 5

зовнішнє позиціонування та маркетинг	Сприятливе середовище для розкриття підприємницького потенціалу кожного громадянина	1.Підтримка створення підприємства з вирощування лікарських трав. 2.Передача в оренду або у власність необхідну земельну ділянку для здійснення господарської діяльності	01.03.21 - 01.10.21	БМР, відділ зем., КУ АМОР	100,00	Диверсифікація МЕР - появу нового виду підприємницької діяльності в громаді. Створення нових робочих місць	Кількість земель, що використовується для вирощування лікарських трав - не менше 2 га кількість місцевого населення залученого до збору лікарських трав - до 10 осіб в сезон Збільшення доходів у місцевий бюджет - до 10 тис. грн
підвищення кваліфікації та розвиток людського потенціалу	Місцева влада, що таорієнтована на підтримку росту місцевих підприємств	1.Завершення будівництва Прозорого офісу з блокованими приміщеннями Торгово-тренінгового центру у м. Баранівка 2. Введення в експлуатацію будівлі, облаштування приміщення. 3. Відбір орендарів ТТЦ (зокрема продовольчого ринку) з числа місцевих підприємців, коопераціїв, індивідуальних виробників	01.01.21 - 31.12.21	ДФРР, кошти місцевого бюджету, іноземні донори	30000,00	Прозорий офіс (з ЦНАПом) - для підвищення якості і доступності адміністративних послуг, зокрема для бізнесу. Торгово-тренінговий центр - як осередок для налагодження комунікацій з МСП, бізнес-інкубатор, офіс АМОР та конференц-приміщення для проведення тренінгів та інших заходів. Особливий фокус - на місцевих представників сільськогосподарського сектора та сприяння органічному бізнесу	- кількість орендованих торгових місць – 25; - suma сплаченого ринкового збору – не менше 12,0 тис. грн/міс. - задоволеність відвідувачів стандартами якості надання адміністративних послуг. - зменшення на 60 % (до 3 хв.) середнього часу очікування у черзі ЦНАП;
підвищення кваліфікації та розвиток людського потенціал	Сприятливе середовище для розкриття підприємницького потенціалу кожного громадянина	1.Розвиток підприємницьких здібностей серед старшокласників шляхом створення соціальних шкільних підприємств.(СШП) 2. Запровадження курсу для старшокласників по темі підприємливості і фінансової грамотності 3. Забезпечення доступності шкільних коворкінгів КП "БМРЦ" для учнів шкіл у старостинських округах	01.01.21 - 01.12.23	Відділ освіти, КП "БМРЦ", КУ "АМОР"	75,00	Нові види соціальних шкільних підприємств. Не менше 10 учнів в подальшому пов'яжуть власне життя з бізнесом. Позитивна зміна у підході до навчання дітей - можливість для учнів сільських шкіл здобути навики роботи на сучасному обладнанні	- кількість учнів залучених до СШП; - кількість отриманих додаткових коштів на потреби школи - не менше 1000 грн.; - кількість шкіл, що будуть використовувати посібник СШП - не менше 50% закладів. - кількість сільських учнів, що будуть отримувати навчання з трудового у сучасному форматі; - кількість реалізованих виробів, що виготовили учні - кількість отриманих замовлень

підвищення кваліфікації та розвиток людського потенціалу	Сприятливе середовище для розкриття підприємницького потенціалу кожного громадянина	1.Започаткування на базі Агенції місцевого органічного розвитку курсів з питань започаткування і ведення власної справи 2. Створення Клубу підприємців для обміну досвідом та поєднання можливостей мікро- і малого бізнесу 3. Популяризація серед дорослих жителів можливостей неформального навчання на базі шкільних коворкінгів КП "БМРЦ"	01.01.21-01.01.23	БМР, КУ АМОР, КП "БМРЦ"	100,0	економічний розвиток, що реалізовуватиметься через Торгово – тренінговий центр	кількість активних громадян, які досягли успіху – не менше 20 осіб щороку; -кількість нових інвестиційних програм - 5 щороку, бізнес – планів – 5 щороку; - мобілізація експертної підтримки для громади (+2 залучених експерти щороку);
земельні ресурси та інфраструктура	Приваблива для внутрішніх та зовнішніх інвесторів місцева економіка ТГ	1.Налагодження якісних шляхів сполучення для транспортування сировин та продукції місцевих підприємств 2. Виготовлення ПКД для капремонту автодороги Зеремля-Сусмі-Рогачів	01.03.22 - 01.12.22	державний бюджет, місцевий бюджет та інших джерела	5000,0	поліпшення стану існуючої інфраструктури доріг Баранівської міської ТГ, зокрема реконструкція існуючої інфраструктури для забезпечення комерційних перевезень	ремонт доріг, якими проходять основні маршрути автомобільного транспорту не менше 5 км протяжність
земельні ресурси та інфраструктура	Приваблива для внутрішніх та зовнішніх інвесторів місцева економіка ТГ	1.Оновлення містобудівної документації для смт Першотравенськ. 3. Виготовлення генеральних планів с. Глибочок, смт Полянка,, с Марківка, с. Кашперівка, с. Рогачів	01.01.22-01.12.23	державний бюджет, місцевий бюджет та інші джерела	500,0	підвищення інвестиційної привабливості громади,	залучення не менше одного інвестора до населених пунктів по яким буде виготовлено ген план
zemельні ресурси та інфраструктура	Приваблива для внутрішніх та зовнішніх інвесторів місцева економіка ОТ	1.Розвиток туристичного продукту та інфраструктури гостинності у громаді 2.Створення туристичних маршрутів по туристичним магнітам громади	01.05.21-01.10.23	КУ АМОР, БМР, відділ культури, молоді та спорту БМР, департамент культури, молоді та спорту облдережадміністрації	100,0	популяризація туристичних магнітів Баранівської громади, розвиток туристичних можливостей громади (харчування, розваги, ремесла) поширення самозайнятості сільського населення	-створення агросадіб до 5 на протязі 3-х років - прийнято гостей не менше 10 осіб за сезон -відкриття нових локацій для туристів +1 у кожному старостаті.

		3. Розробка нових туристичних послуг на шляху туристичних потоків					
земельні ресурси та інфраструктура	Приваблива для внутрішніх та зовнішніх інвесторів місцева економіка органічних технологій	Встановлення дорожнього освітлення до ферми ПП Галекс Агро у с. Рогачів	01.03.23-01.09.23	кошти місцевого бюджету, інші донорські кошти	300,0	безпека і швидкість транспортування до одного з ключових драйверів МЕР	- встановлення зовнішнього освітлення на дорозі, що веде до ферми (50 ліхтарів) – за часткового фінансування Баранівською міською радою
земельні ресурси та інфраструктура	Сприятливе середовище для розкриття підприємницького потенціалу кожного громадянина	Встановлення обладнання для виготовлення тротуарної плитки шляхом переробки пластикових відходів	01.01.22 - 31.12.23	кошти місцевого бюджету, кошти державного бюджету	2600,0	- належний екологічний стан приватних та промислових територій; - публічна обізнаність; - охоплення договорами на вивезення ТПВ щонайменше 80 відсотків приватних домогосподарств та 90 відсотків місцевих підприємств;	- придбання сміттєвих контейнерів для сортування ТПВ, обладнання для подрібнення пластику та його переплавки на тр.плитку, потреба виникла у зв'язку з приєднанням до громади селища Першотравенськ - 1,6 тис. населення.- придбання обладнання для виготовлення тротуарної плитки з пластику.
земельні ресурси та інфраструктура	Сприятливе середовище для розкриття підприємницького потенціалу кожного громадянина	1.Запуск діяльності міні сироварні у с. Рогачів 2. Налагодження каналів продажів молочної продукції.	01.04.21 - 31.12.21	СОК "Мілка - 2018", БМР, КУ "АМОР" СМФ	800,0	- налагоджена гуртова та розбірна роздрібна торгівля продукцією; - створення нових робочих місць, отримання доходів	створення нових робочих місць у сільській місцевості - 5 у перший рік роботи; збільшення доходів до місцевого бюджету на 50 тис. грн. у перший рік роботи

10. Схема фінансування

Можливості бюджету Баранівської громади, особливо з урахуванням паном обмеженими. Більш того, наповнення бюджету значною мірою залежить від об однією бюджетною установою (відділ освіти) та одним підприємством, як найбільшими платниками податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) до місцевого. Загалом у доходах місцевого бюджету на ПДФО у 2020 році припадає 62%.

На тлі інших 110 ОТГ України з чисельністю населення більше 15 тис. осіб (за розцінки фінансової спроможності ОТГ у 2020 році, проведеної Групою моніторингу Центрального офісу реформи при Мінрегіоні) Баранівська міська не надто переконливо (загальне 106-е місце по Україні та 7-е серед 8 ТГ Ж області):

- за величиною власних доходів загального фонду на 1 мешканця (без Баранівська міська ТГ посідає 96-е місце (3158,00 грн/особу),
- видатки загального фонду на 1 мешканця складають 6535,60 грн. - 61-е місце
- за обсягом кап. видатків (без субвенцій з держбюджету) – 99-е (324,90 грн/осіб)
- за питомою вагою видатків на утримання апарату управління – 95-е (27,8 ресурсах (без трансфертів)).
- рівень дотаційності бюджету - 17,3% (83-е місце).

Таблиця 2. Схема фінансування

Дії за проектом (-ми)	Заплановані витрати (тис грн./	Джерела фінансування (тис. грн.)			
		Місцевий бюджет	Бюджети вищого рівня	Приватний сектор	Донори
1.Оновлення Інвестиційного паспорту громади (каталог ділянок типу "грінфілд", "браунфілд") 2. Розробка каталогу земельних ділянок 3. Підготовка земельних ділянок для створення інвестиційних майданчиків 4. Підготовка каталогу діючих інвесторів на території громади	50,0	50,0	-	-	-
1.Популяризація моделі сімейних молочних ферм 2. Відбір потенційних та/чи діючих СМФ для надання підтримки за рахунок місцевого бюджету 3.Супровід (юридичний, бухгалтерський) обраних СМФ	800,0	500,0	200,0	100,0	-
1.Популяризація зареєстрованої торгової марки "Баранівка - органічний простір" серед місцевих підприємців і підприємств 2. Організація спільних маркетингових кампаній для	3,0	3,0	-	-	-

просування місцевих товарів і послуг під спільною ТМ, зокрема підтримка участі місцевих підприємців у регіональних і національних виставках							
1.Підтримка створення підприємства з вирощування лікарських трав. 2.Передача в оренду або у власність необхідну земельну ділянку для здійснення господарської діяльності	100,0	-	-	100,0	-	-	-
1.Завершення будівництва Прозорого офісу з блокованими приміщеннями Торгово-тренінгового центру у м. Баранівка 2. Введення в експлуатацію будівлі, облаштування приміщення. 3. Відбір орендарів ТТЦ (зокрема продовольчого ринку) з числа місцевих підприємців, кооперативів, індивідуальних виробників	30000,00	1521,93	13697,40	-	14780,67	-	-
1.Розвиток підприємницьких здібностей серед старшокласників шляхом створення соціальних шкільних підприємств.(СШП) 2. Запровадження курсу для старшокласників по темі підприємливості і фінансової грамотності 3. Забезпечення доступності шкільних коворкінгів КП “БМРЦ” для учнів шкіл у старостинських округах	75,0	-	-	-	75,0	-	-
1.Започаткування на базі Агенції місцевого органічного розвитку курсів з питань започаткування і ведення власної справи 2. Створення Клубу підприємців для обміну досвідом та поєднання можливостей мікро- і малого бізнесу 3. Популяризація серед дорослих жителів можливостей неформального навчання на базі шкільних коворкінгів КП “БМРЦ”	100,0	100,0	-	-	-	-	-

1.Налагодження якісних шляхів сполучення для транспортування сировини та продукції місцевих підприємств 2. Виготовлення ПКД для капремонту автодороги Зеремля-Суємці-Рогачів	5000,0	-	5000,0	-	-		-
1.Оновлення містобудівної документації для смт Першотравенськ. 3. Виготовлення генеральних планів с. Глибочок, смт Полянка,, с Марківка, с. Кашперівка, с. Рогачів	500,0	500,0	-	-	-	-	-
1.Розвиток туристичного продукту та інфраструктури гостинності у громаді 2.Створення туристичних маршрутів по туристичним магнітам громади 3. Розробка нових туристичних послуг на шляху туристичних потоків	100,0	100,0	-	-	-	-	-
Встановлення дорожнього освітлення до ферми ПП Галекс Агро у с. Рогачів	300,0	300,0	-	-	-	-	-
Встановлення обладнання для виготовлення тротуарної плитки шляхом переробки пластикових відходів	2600,0	2000,0	100,0	-	500,0	-	-
1.Запуск діяльності міні сироварні у с. Рогачів 2. Налагодження каналів продажів молочної продукції	800,0	-	-	-	800,0	-	-

на плану

реалізації плану МЕР будуть здійснюватися на підставі опитувань учасників заходів та місцевих мешканців. Використанням даних щодо провадження основних дій відповідальними спеціалістами БМР та КУ АМОР. Спеціалісти зі своєю роботою будуть регулярно висвітлювати процес реалізації ПМЕР за допомогою соціальних мереж, Інтернет ресурсів, а також на місцевих ЗМІ.

	Тривалість (початок дії– завершення)	Очікувані результати			
		з 1-го по 6-й місяць	з 7-го по 12-й місяць	з 13-го по 18-й місяць	з 19-го по 24-й місяць
катог іючих типу серед оскої	01.03.21-31.12.21	Підбір земельних ділянок типу грінфілд та браунфілд. Підготовка анкет з детальною інформацією по ділянці.	Включення до інвестиційного паспорту каталог зем. ділянок по кожному старостинському округу	Залучення не менше одного інвестора у громаду за перший рік публікації інвестиційного паспорту	-
дання Ф	01.03.2021 - 01.01.2023	Відкриття першої СМФ на території громади на 10 голів ВРХ	Внесення змін до Програми підтримки агропромислового комплексу Баранівської міської територіальної громади до 2023 року.	Розширення кількості СМФ у громаді, переход до кластерного виробництва якісного молока з подальшою переробкою на міні сироварні	зростання кількості самозайнятих (+25 осіб), покращення якості місцевих ґрунтів
,	01.03.2021 - 01.03.2023	Підписання місцевими підприємцями і підприємствами договору публічної оферти щодо використання ТМ.	Участь у регіональній/національній виставці не менше одного підприємства чи виробника	Кількість місцевих виробників (ФОП, ТОВ, ПП, СМФ, ФГ), що приєдналися до Договору публічної оферти і почали використовувати ТМ - не менше 5	Збільшення продажів продукції і послуг місцевих підприємців і підприємств Зростання рівня відомості громади в Житомирській області та Україні
зання ельну	01.03.2021- 01.10.2021	Надання земельних ділянок у власність чи оренду, необхідних для вирощування лікарських	Внесення змін до міської Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу	Диверсифікація МЕР - поява нового виду підприємницької діяльності в	Кількість місцевого населення залученого до збору лікарських трав

			діяльність у вирощуванні лікарських трав		
1.Завершення будівництва Прозорого офісу з блокованими приміщеннями Торгово-тренінгового центру у м. Баранівка 2. Введення в експлуатацію будівлі, облаштування приміщення. 3. Відбір орендарів ТТЦ (зокрема продовольчого ринку) з числа місцевих підприємців, кооперативів, індивідуальних виробників	01.01.2021-31.12.2021	проведення підготовчих заходів для завершення будівництва (коригування ПКД, оголошення тендерних закупівель)	завершення зведення будівлі, внутрішнє та зовнішнє опорядження її впорядкування запровадження тренінгових програм	Прозорий офіс (з ЦНАПом) - для підвищення якості і доступності адміністративних послуг, зокрема для бізнесу. Торгово-тренінговий центр - як осередок для налагодження комунікацій з МСП, бізнес-інкубатор, офіс АМОР та конференц-приміщення для проведення тренінгів та інших заходів.	- кількість орендованих торгових місць – 25; - сума сплаченого ринкового збору – не менше 12,0 тис. грн/міс. - задоволеність відвідувачів послугами. - зменшення на 60 % (до 3 хв.) середнього часу очікування у черзі ЦНАП;
1.Розвиток підприємницьких здібностей серед старшокласників шляхом створення соціальних шкільних підприємств.(СШП) 2. Запровадження курсу для старшокласників по темі підприємливості і фінансової грамотності 3. Забезпечення доступності шкільних коворкінгів КП "БМРЦ" для учнів шкіл у старостинських округах	01.01.2021 - 01.12.2023	запровадження курсу для старшокласників по темі підприємливості і фінансової грамотності не менше ніж у 50% шкіл громади	Створення не менше одного шкільного підприємства	кількість сільських учнів, що будуть отримувати навчання з трудового у сучасному форматі - не менше 50% контингенту	кількість реалізованих виробів, що виготовили учні кількість отриманих замовлень
1.Започаткування на базі Агенції місцевого органічного розвитку курсів з питань започаткування і ведення власної справи 2. Створення Клубу підприємців для обміну досвідом та поєднання можливостей мікро- і малого бізнесу 3. Популяризація серед дорослих жителів можливостей неформального навчання на базі шкільних коворкінгів КП "БМРЦ"	01.01.2021-01.01.2023	започатковано курси з питань підприємництва, які відвідують не менше 10 осіб	поява рушія розвитку кластеру органічного бізнесу, Молодіжного бізнес-інкубатора, тренінгового і консультативного центру;	популяризація проектного офісу, як рушія залучення інвестицій	курси з питань підприємництва, які відвідують не менше 50 осіб/рік
1.Налагодження якісних шляхів сполучення для транспортування сировини та продукції місцевих підприємств 2. Виготовлення ПКД для капремонту автодороги Зеремля-Суємці-Рогачів	01.03.2022-01.12.2022	Виготовлення ПКД для капремонту автодороги Зеремля-Суємці-Рогачів	проводення торгів на ремонтні роботи дороги до міні-сироварні а також ремонт інших доріг громади	проводення ремонтних робіт та запуск ремонтованих доріг в експлуатацію	доступ до фокусних центрів, що є драйверами місцевого економічного розвитку (дорога до сироварні)
1.Оновлення містобудівної документації для смт Першотравенськ. 3. Виготовлення генеральних планів с. Глибочок, смт Полянка,, с Марківка, с. Кашперівка, с. Рогачів	01.03.2022-01.12.2022	Розробка оновленого Генерального плану смт Першотравенськ	Розробка генерального плану с. Глибочок, с. Марківка	Розробка генерального плану с. Кашперівка, с. Рогачів	-
1.Розвиток туристичного продукту та інфраструктури гостинності у громаді	01.01.2022-01.12.2023	Поява не менше 3-х туристичних маршрутів в	Поява нових туристичних послуг (харчування місцевими	Збільшення туристів до громади на 500 осіб у	

2.Створення туристичних маршрутів по туристичним магнітам громади 3. Розробка нових туристичних послуг на шляху туристичних потоків		Баранівській міській ТГ, створення онлайн-маршрутів для туристів, що не мають можливість відвідати громаду.	смаколиками, додаткові місцеві розваги катання на конях, санях, підводах, поява міні тактильних зоопарків - кози, кролики, кури, страуси, корови, коні.	перший рік впровадження проекту	
Встановлення дорожнього освітлення до ферми ПП Галекс Агро у с.Рогачів	01.05.2021-01.10.2023	Виготовлення ПКД для встановлення дорожнього освітлення	проведення підготовчих процедур (отримання дозволів на приєднання до мережі, придбання багатотарифних лічильників	поява LED-ламп на вулицях громади з метою запобігання ризику травмувань та дорожньо-транспортних пригод (+40 ламп)	посилення безпеки вуличного руху (зменшення ризику ДТП на 15%)
Встановлення обладнання для виготовлення тротуарної плитки шляхом переробки пластикових відходів	01.01.2022 - 31.12.2023	- охоплення договорами на вивезення ТПВ щонайменше 80 відсотків приватних домогосподарств та 90 відсотків місцевих підприємств;	придбання сміттєвих контейнерів для сортування ТПВ, розробка нових маршрутів по збору пластику.	закупівля обладнання для подрібнення пластику та його переплавки на тр.плитку	виготовлення тр.плитки з використання пластику.
1.Запуск діяльності міні сироварні у с. Рогачів 2. Налагодження каналів продажів молочної продукції	01.04.2021-31.12.2021	- налагоджена гуртова та розбірна роздрібна торгівля продукцією; - створення нових робочих місць, отримання доходів	створення нових робочих місць у сільській місцевості - 5 у перший рік роботи; збільшення доходів до місцевого бюджету на 50 тис. грн. у перший рік роботи	переробка перших 2-х тонн молока, виготовлення масла та творогу.	продаж готової продукції

12. ДОДАТКИ:

Додаток 1. Склад робочої групи

Додаток 2.Схеми, рисунки, таблиці, витяги

Додаток 3. Результати соціологічних опитувань населення та підприємців Баранівської міської територіальної громади

Додаток 1. Склад робочої групи.

Додаток до розпорядження міського голови №46-од від 16.02.2021 року

Склад робочої групи

з розробки Стратегії розвитку Баранівської міської територіальної громади
на період до 2027 року та Плану місцевого економічного розвитку до 2023 року.

1. Мігей Олександр Юрійович – Міський голова, голова робочої групи
2. Кравчук Тетяна Василівна – керуюча справами виконавчого комітету Баранівської міської ради, заступник голови робочої групи
3. Свінціцька Наталія Іванівна - директор КУ «АМОР», секретар робочої групи
4. Хапчук Сергій Вікторович – радник міського голови
5. Ільчук Любов Володимирівна – В.о староста Полянківського старостату
6. Грановський Олег Миколайович – В.о староста Йосипівського старостату
7. Закусило Надія Іванівна – В.о староста Берестівського старостату
8. Козир Микола Васильович – В.о староста Вірлянського старостату
9. Дайнека Володимир Петрович – В.о староста Рогачівського старостату
10. Левчук Микола Михайлович – В.о староста Жарівського старостату
11. Степанюк Григорій Павлович – В.о староста Зеремлянського старостату
12. Муравський Володимир Євгенович – В.о староста Кашперівського старостату
13. Вітюк Володимир Васильович – В.о староста Марківського старостату
14. Піщанецька Лариса Олександровна – В.о староста Першотравенського старостату
15. Гайдайчук Микола Васильович – В.о староста Смодирівського старостату
16. Мисько Олександр Васильович – В.о староста Суємецького старостату
17. Лавренчук Анатолій Михайлович – В.о староста Ялишівського старостату
18. Дем'янюк Олена Юріївна – начальник відділу фінансів Баранівської міської ради
19. Загорська Оксана Сергіївна – член виконавчого комітету, ФОП (за згодою)
20. Цимбалюк Людмила Анатоліївна – головний бухгалтер Баранівської міської ради
21. Демчишина Ірина Іванівна – депутат Баранівської міської ради, ФОП
22. Сукманюк Олег Васильович – депутат Баранівської міської ради
23. Козир Віра Богданівна – Баранівська КЦРЛ
24. Клопотовська Олена Миколаївна – завідувач Зеремлянської ЗОШ
25. Сірук Світлана – методист відділу культури, сім'ї молоді та спорту Баранівської міської ради
26. Дацшин Маркіян Богданович – ГО «Інститут громадянського суспільства» (за згодою)
27. Радзивіл Ігор Миколайович – голова ГО «Життя без бар'єрів» (за згодою)
28. Сюгай Оксана – ФОП, член Громадської ради (за згодою)
29. Побережник Світлана Степанівна – методист відділу освіти
30. Шевчук Олена Григорівна – начальник відділу містобудування та архітектури, земельних відносин та комунального майна Баранівської міської ради.
31. Строєв Ігор Миколайович – депутат Баранівської міської ради
32. Стретович Олена Олександровна – директор ТОВ «Органік Мілк» (за згодою)
33. Остудімов Анатолій Олександрович – директор Баранівське ДЛМГ (за згодою)
34. Плаксюк Сергій Михайлович – ТОВ «БТТ – АГРО» (за згодою)
35. Савич Артем Володимирович – Т. в.о. начальника КНП «Баранівське ПМСД»

В т. ч. Робоча група з розробки Плану місцевого економічного розвитку до 2023 року.

1. Мігей О.Ю. – міський голова
2. Кравчук Т.В. – керуюча справами виконавчого комітету Баранівської міської ради.
3. Свінціцька Н.І. - директор КУ «АМОР»

4. Дем'янюк О.Ю. - начальник відділу фінансів Баранівської міської ради
5. Демчишина І. І.– депутат Баранівської міської ради, ФОП
6. Сукманюк Олег Васильович – депутат Баранівської міської ради
7. Строев Ігор Миколайович – депутат Баранівської міської ради
8. Стретович Олена Олександровна – директор ТОВ «Органік Мілк» (за згодою)
9. Остудімов Анатолій Олександрович – директор Баранівське ДЛМГ (за згодою)
10. Шевчук Олена Григорівна – начальник відділу містобудування та архітектури, земельних відносин та комунального майна Баранівської міської ради.
11. Плаксюк Сергій Михайлович – ТОВ «БТТ – АГРО» (за згодою)
12. Щимбалюк Людмила Анатоліївна – головний бухгалтер Баранівської міської ради

Додаток 2. Схеми, рисунки, таблиці, витяги

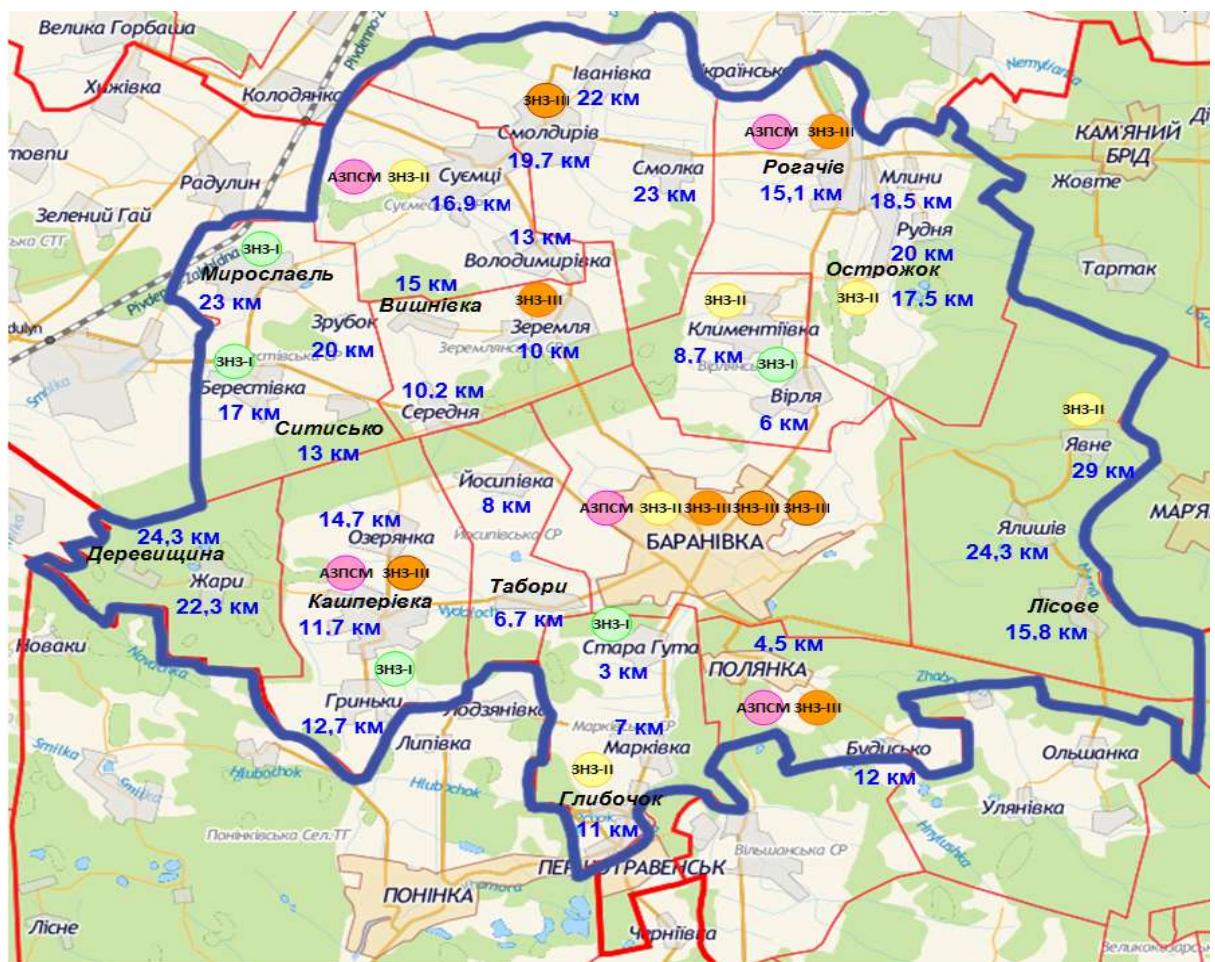

Рис.2 Карта Баранівської громади, станом на 01.10.2020

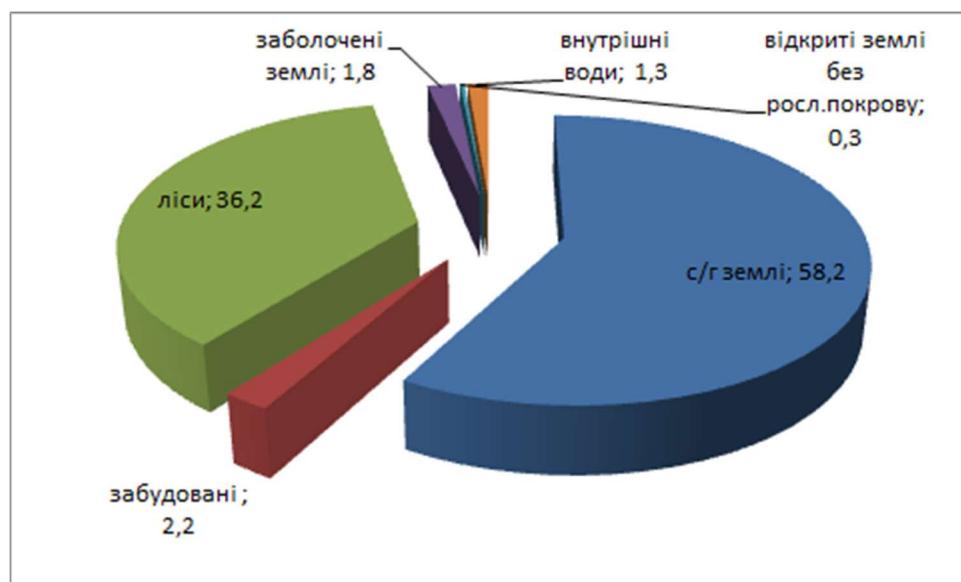
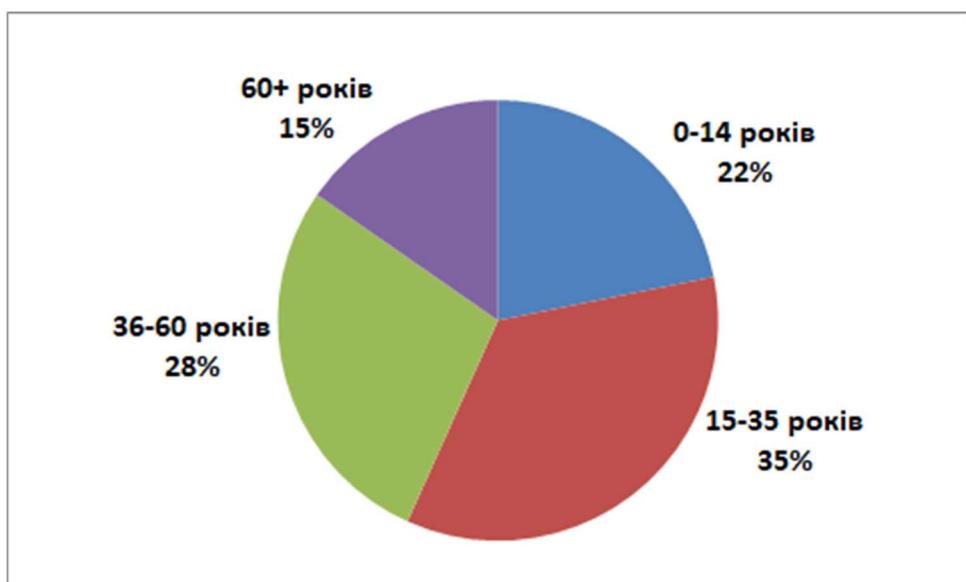

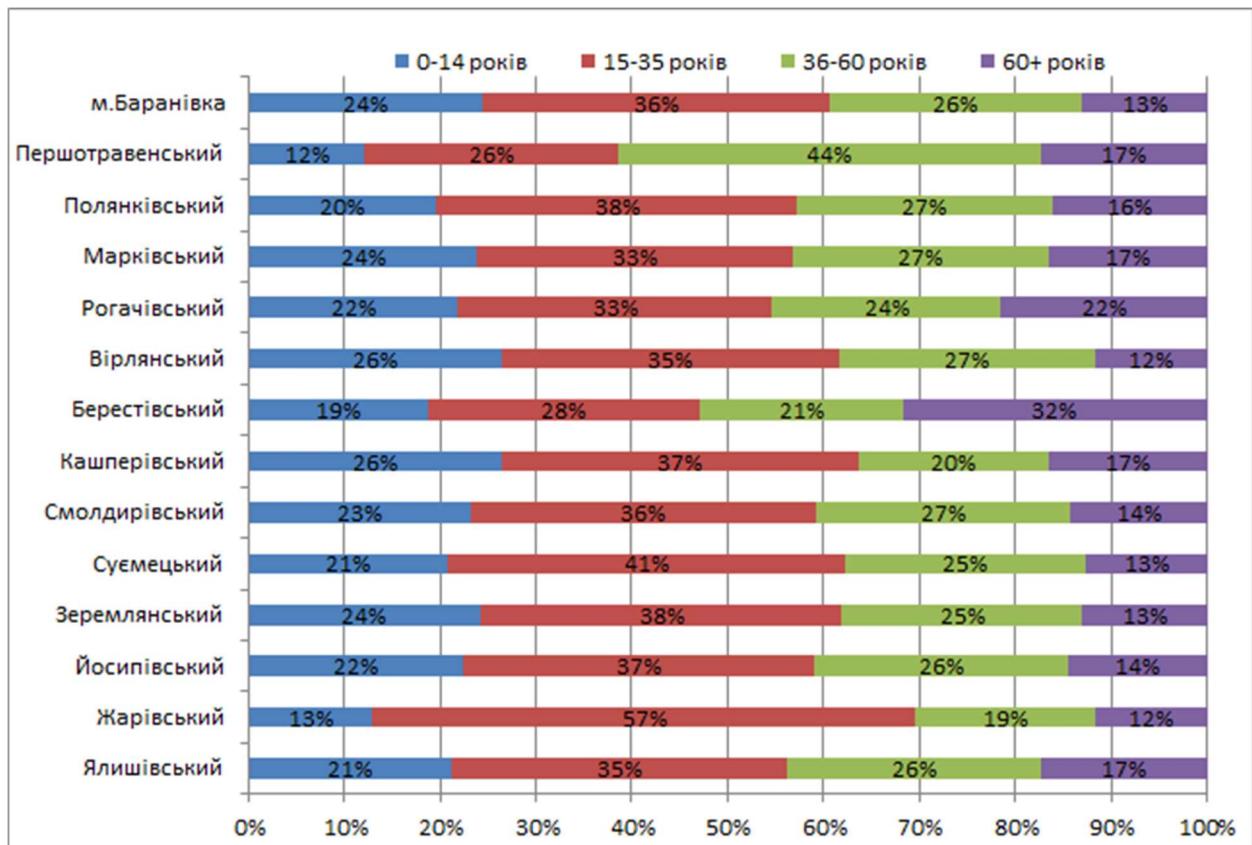
Рис. 2.1 Структура земельних ресурсів ТГ, %;

Рис. 3 Співвідношення сільського та міського населення станом на 01.01.2021 р.

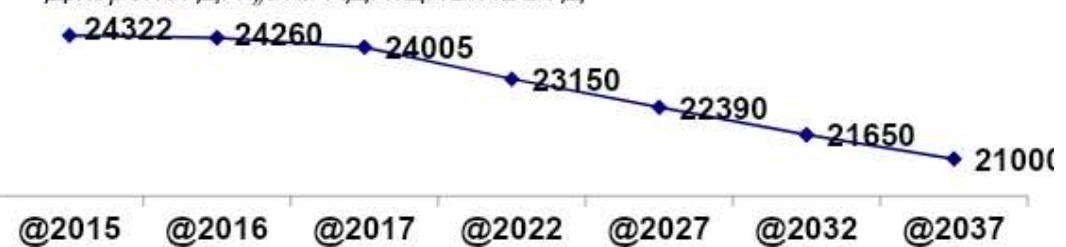
Рис. 4 Віковий склад населення Баранівської міської ТГ

Рис.5 Вікова структура мешканців у розрізі м.Баранівка і старостинських округів Баранівської міської ТГ, станом на 01.01.2021 року

Прогноз чисельності населення Баранівської ОТГ, осіб

Джерело: ДП „УКРНДПІЦІВІЛЬБУД”

Рис. 6 Прогноз чисельності населення Баранівської ТГ (без врахування смт Першотравенськ, приєднаного 25.10.2020 року)

Таблиця 4. Критерії класифікації підприємств за розміром¹⁴

Тип (за умови, якщо за рік, що передує звітному, показники відповідають щонайменше двом з трьох критеріїв)	Критерій 1. Балансова вартість активів, євро	2. Середня кількість працівників	3. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) євро
Мікро підприємства	до 350 тисяч	до 10 осіб	до 700 тисяч
Малі підприємства	до 4 млн	10-50 осіб	до 8 млн
Середні підприємства	до 20 млн	50 – 250 осіб	до 40 млн
Великі підприємства	понад 20 млн	Понад 250	Понад 40 млн

Таблиця 5. Найбільші підприємства Баранівської міської ТГ

Підприємство, організація, установа	Вид діяльності (основний)	Чисельність працівників у 2020	загальний дохід у 2020 році (тис. грн.)
Державне підприємство «Баранівське лісомисливське господарство»	Лісівництво, лісозаготівлі, лісопильне виробництво, мисливство	370	119890,00
ПП "Галекс Агро", товарна ферма у с. Рогачів	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	35	15 400,0
ТОВ Органік мілк»	Переробка молока, виробництво молочної продукції	131	308 856,0
ТОВ «Агровест Груп»	Сільськогосподарське виробництво	93	55 371,55
ДП Шпат	Добування корисних копалин та розроблення кар'єрів	79	68120,0
ТОВ «Полянківська кераміка»	Виробництво керамічних електроізоляторів	35	3012,1
ТОВ «Мирославль – Агро»	Сільськогосподарське виробництво	37	68790,2
ТОВ «Декор – Кераміка»	Виробництво декоративних керамічних і господарських виробів	29	59764,1
ТОВ "БТТ Агро"	Змішане сільське господарство	15	23 031,35
ТОВ «Баранівський молокозавод»	Переробка молока, виробництво масла і сиру	17	60560,2
ТОВ «Декор Україна»	Виготовлення й оброблення скляних виробів	17	79846,2
ТОВ "Органічний м'ясний продукт"	Виробництво м'яса	32	29 400,0

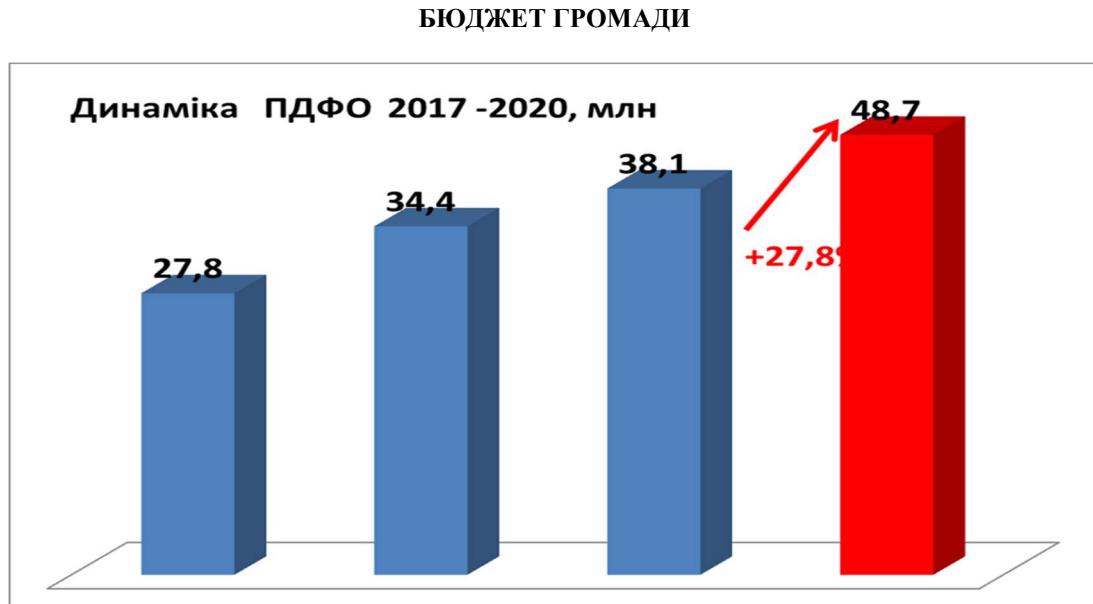
¹⁴ джерело: Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо удосконалення деяких положень" від 05.10.2017 №2164-VIII
https://docs.dtkt.ua/doc/1214.847.0?_ga=2.174848228.793502216.1614528895-715453063.1603193308

	Усього, одиниць	У тому числі			
		підприємства		ФОПи	
		одиниць	% до загальної кількості	одиниць	% до загальної кількості
Усього	1038	36	3,5	1002	96,5
<i>у тому числі</i>					
сільське, лісове та рибне господарство	38	8	21,1	30	78,9
Промисловість	25	10	40	15	60
Будівництво	4	1	30	3	70
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	934	15	1,6	919	98,4
транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	3	1	30	2	70
тимчасове розміщування і організація харчування					
інформація та телекомунікації	2	1	50	1	50
фінансова та страхова діяльність					
операції з нерухомим майном	1			1	100
професійна, наукова та технічна діяльність	5			5	100
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	2			2	100
Освіта	2			2	100
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги					
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	2			2	100
надання інших видів послуг	20			20	100

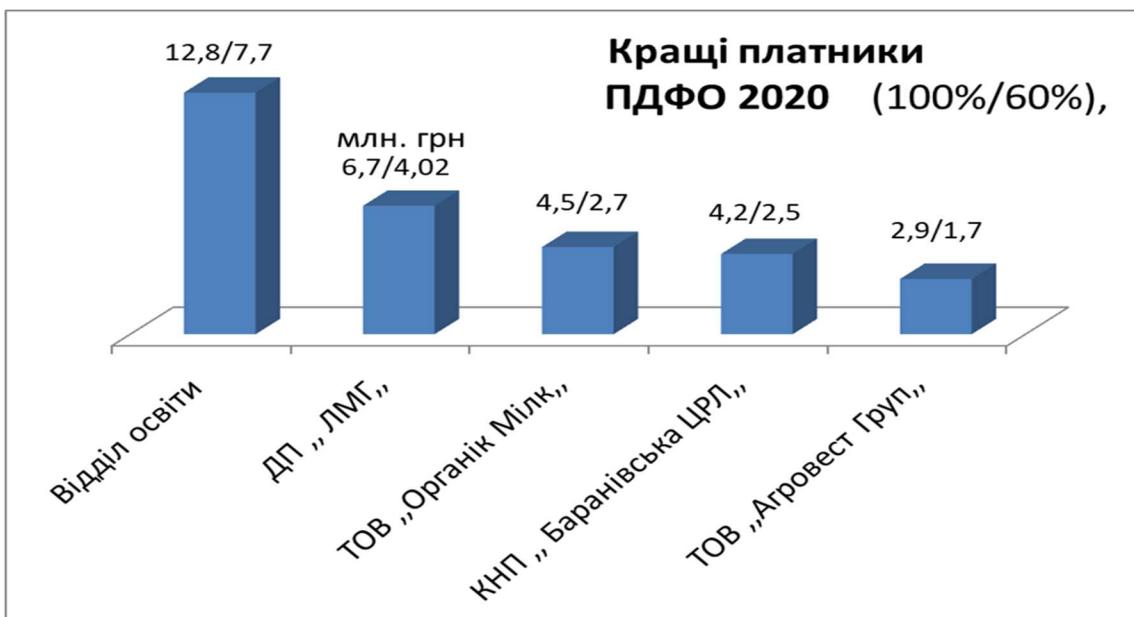
Таблиця 6. Кількість юридичних та фізичних осіб-підприємців

Сільське,лісове та рибне господарство	38
Промисловість	25
Будівництво	4
Оптова та роздрібна торгівля,ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	934
Транспорт,складське господарство,поштова та кур'єрська діяльність	3
Тимчасове розміщування і організація харчування	1
Інформатизація та телекомуникації	2
Фінансова та страхова діяльність	1
Операції з нерухомим майном	-
Професійна,наукова та технічна діяльність	5

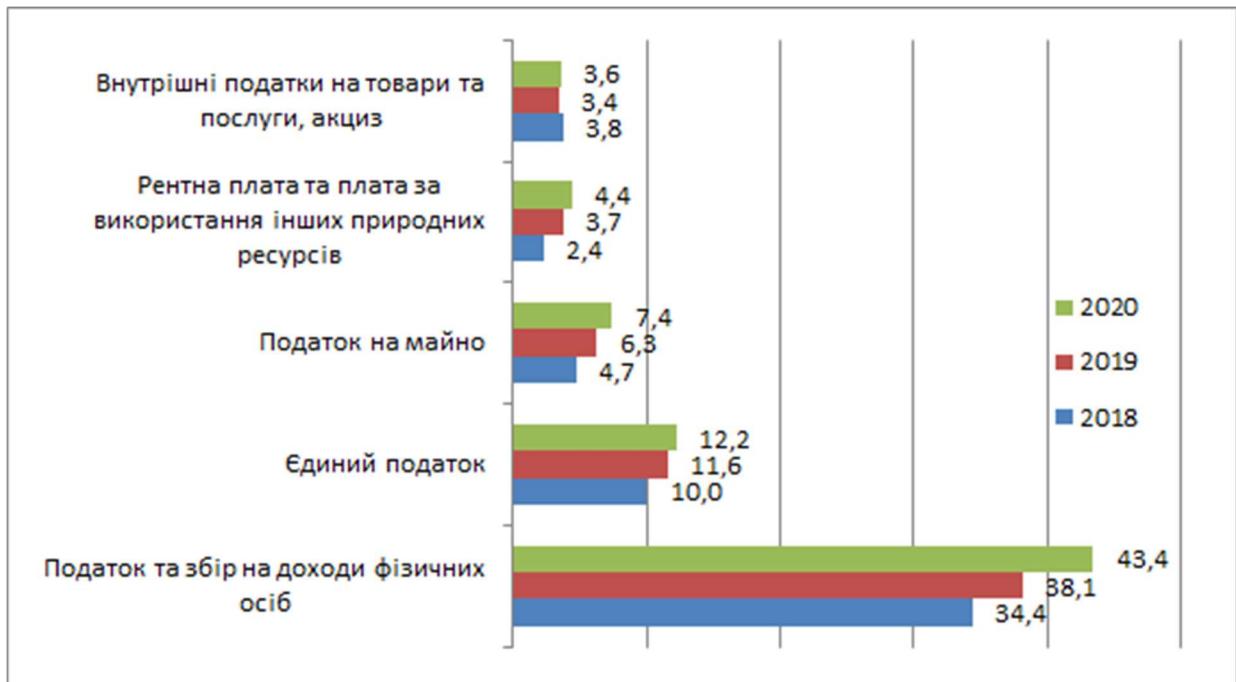
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	
Освіта	2
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	-
Надання соціальних послуг	-
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	2
Надання інших видів послуг	20

Рис. 7 Динаміка надходження ПДФО за період з 2017 по 2020 роки

Рис. 8 Найбільші платники ПДФО за 2020 рік

Рис. 9 Структура надходжень до місцевого бюджету у порівнянні за 2018 - 2020 років

Таблиця 7. Галузі (та підгалузі) з перспективою зростання та їхні проблеми (за підсумками обговорень)

	Основні проблеми, вирішити які можна за допомогою послуг з підтримки бізнесу
Обробна	
-лісопереробка	-звернення до КМУ з метою скасування ПДВ на ввіз відповідного обладнання або надання розстрочки на його оплату - зменшення ставок орендної плати за землю на підприємствах
Споживча кооперація	-допомога у розвитку спроможності СОКів, через обмін досвідом та новими технологіями (Торгово-тренінговий центр), що відіграватиме роль рушія розвитку кластеру, а також носія управлінських / маркетингових ініціатив -інформаційна підтримка СОКів для залучення нових членів -диверсифікація ринків збути продукції, запуск міні-сироварня
Харчова	
-молочне виробництво	-допомога у пошуку кваліфікованої робочої сили, зокрема через форми дуальної освіти -облаштування дорожньої інфраструктури (ремонт доріг, освітлення)
-м'ясне виробництво	допомога у пошуку кваліфікованої робочої сили, зокрема через форми дуальної освіти -облаштування дорожньої інфраструктури (ремонт доріг, освітлення)
Сфера послуг	

-торгівля	-боротьба з недобросовісною конкуренцією на ринку (неоформлені працівники, підакцизна продукція)
-громадське харчування	-боротьба з недобросовісною конкуренцією на ринку (неоформлені працівники, підакцизна продукція)г

Таблиця 8. Джерела фінансування

	Назва джерела фінансування	Позитиви	Перешкоди	Кількість користувачів, що	Примітки
Звичайні джерела	Державні програми	передбачуваність наявності коштів у разі стабільної економічної ситуації	ймовірність зловживання ресурсом через його «ручний розподіл»	45	Відшкодування вартості телят, доїльні апарати т.д.
	Місцевий бюджет	швидкість отримання коштів під програму у разі наявності фінансування	недостатність місцевого бюджету	0	Заплановано 500,0 тис. грн
	Бюджети вищого рівня (обласний бюджет)	покриття видатків на інфраструктурні проекти	ймовірність зловживання ресурсом через його «ручний розподіл»	5	
	Банківські установи		вимоги застави поручительство власників і третіх сторін надання переваг великому бізнесу витрати на оформлення супровід	20	Овердрафт мікрокредити
	приватні інвестори	швидкість досягнення домовленостей	суб'єктивний фактор та залежність від політики інвестора	2	інвестиції в альтернативну енергетику
	міжнародні фінансові організації)	прозорість відбору учасників низькі відсотки	недостатня обізнаність у написанні бізнес-планів та грантових проектів	.2	БМР з 2013 по 2018 рік залучила кредитних коштів МФК НЕФКО на 6,7 млн. грн
	спонсорські кошти	можливість швидкого отримання під цільові заходи	спонтанність у отриманні та залежність від спонсора	3	БМР залучено більше 600,0 тис. грн. спонсорських коштів
Альтернативні	Кредитні кошти за програмами МФО	кредити для МСБ до 250 тис. євро під 17% річних	недостатня обізнаність щодо ресурсу	-	

	Назва джерела фінансування	Позитиви	Перешкоди	Кількість користувачів, що	Примітки
джерела			недостатній рівень знання англійської мови		
	Грантові кошти ЄС	безкоштовність, безповоротність	регламентні вимоги недостатній рівень знання англійської мови	5	у рамках проекту ЄС МКОБ залучено 800 тис. євро грантових коштів
	Кредитні кошти за програмами	позики до 500 000 грн. терміном до 18 місяців без застави. відсоткові ставки в діапазоні 25-35% річних	недостатня обізнаність щодо ресурсу недостатній рівень знання англійської мови	-	
	краудфандинг	отримання коштів від різних людей у невеликій сумі доступність для користувачів інтернету	недостатня поінформованість недостатній рівень контактів у соцмережах	-	
	негрошові внески	зменшення часу від домовленостей до отримання матеріальних цінностей	відсутність методики для отримання нерівномірність надходжень відсутність вибору з боку отримувача	5/20	
	позики у рідних і друзів, кредитні спілки	суб'єктивний фактор, великі відсоткові ставки юридична незахищеність	дорогоvizna фін ресурсів (відсоткові ставки до 800% річних) ризикованість	50	позики провадяться через кредитну спілку «Добробут» або у заробітчан

Таблиця 9. Земельні ресурси громади

	Цільове призначення земель	Площа	
		га	%
	Всього земель в межах адміністративно - територіальної одиниці	60200,18	100
1	Сільськогосподарські землі	34975,5701	59
	Сільськогосподарські угіддя	34270,4702	57

	- <i>рілля</i>	21953,5398	-
	- <i>багаторічні насадження</i>	386,8094	-
	- <i>сіножасаті</i>	3426,1238	-
	- <i>пасовища</i>	8209,0604	-
1.2	Землі під господарськими будівлями і дворами	347,4698	1
1.3	Землі під господарськими шляхами і прогонами	448,8635	1
1.4	Землі, які перебувають у стадії меліоративного будівництва та відновлення родючості	-	-
1.5	Інші	0,6639	-
2	Забудовані землі	1358,5521	2
2.1	Землі під житловою забудовою	334,7641	0,4
2.2	Землі промисловості	62,3521	-
2.3	Землі під відкритими розробками, кар'єрами	45,1654	-
2.4	Землі, які використовуються в комерційних цілях комерційного та іншого використання	18,5725	-
2.5	Землі громадського призначення	102,4645	-
2.6	Землі змішаного використання	22,7256	-
2.7	Землі, які використовуються для транспорту та зв'язку:	195,1319	0,3
	- <i>під дорогами</i>	201,0102	0,3
	- <i>під залізницями</i>	7,8210	-
	- <i>під аеропортами та відповідними спорудами</i>	-	-
	- <i>інші землі</i>	12,3285	-
2.8	Землі, які використовуються для технічної інфраструктури:	27,8281	-
	- <i>для видалення відходів</i>	16,2694	-
	- <i>для водозабезпечення та очищення стічних вод</i>	5,7072	-
	- <i>для виробництва та розподілення електроенергії</i>	5,3256	-
	- <i>інші</i>	2,8182	-
2.9	Землі, які використовуються для відпочинку та інші відкриті землі:	491,53	0,5
	- <i>зелені насадження загального користування</i>	6,6604	-
	- <i>кемпінги, будинки для відпочинку</i>	-	-

	<ul style="list-style-type: none"> - відведені під будівництво (будівництво на яких не розпочато) 	0,0690	-
	<ul style="list-style-type: none"> - вулиці, набережні, площі 	441,5437	0,5
	<ul style="list-style-type: none"> - кладовища 	43,2332	-
3	Ліси та інші лісовікриті площи	22701,0901	36
3.1	З усіх лісів за основною визнаною функцією використання. Для виробництва деревини	15174,19	25
3.2	Для захисної, природоохоронної та біологічної мети	4810,3258	8
3.3	Для відпочинку	4,1056	-
3.4	Інші	1807,7070	3
4	Відкриті заболочені землі	1116,8254	1,8
5	Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	166,2233	0,2
6	Внутрішні води	1571,6276	1
6.1	Під природними водотоками (річками та струмками)	207,4733	0,26
6.2	Під штучними водотоками (каналами, колекторами, канавами)	498,5744	0,64
6.3	Під озерами	0,14	-
6.4	Під ставками	80,493	0,10

Додаток 3. Результати соціологічних опитувань населення та підприємців Баранівської громади

Протягом 2017-2021 рр. у громаді проведено 5 хвиль щорічних опитувань серед населення у віці від 15 років і старше. У 2017 р. під час підготовки Стратегії опитано 562 особи (статистична похибка, або $\Delta \pm 4,2\%$), у 2018 р., 2019 р. та 2020 р. по 606, 625 та 611 респондентів, відповідно. В опитуваннях 2018-2020 рр. статистична похибка становила $\pm 4,0\%$. У січні 2021 року опитано 612 респондентів, з них 406 - у м. Баранівка та у 12-ти старостата ($\Delta = \pm 5,0\%$), а ще 206 – у смт Першотравенськ ($\Delta = \pm 6,5\%$), який приєднався до Баранівської громади у жовтні 2020 року.

Метод опитування залишався незмінним протягом усіх хвиль (face-to-face), як і побудова вибірки з урахуванням квот за статтю і віком.

Окремо у лютому 2020 р. та серпні-вересні 2020 р. було проведено анкетування серед підприємців (n=21 та 71, відповідно).

Загальне ставлення до підприємництва

Оцінки населення громади щодо оптимального способу заробітку є розрізняючими. Відносна більшість опитаних вважає, що «краще займатися власною справою, працювати «на себе» і не залежати від начальника» (38% у 2018 р., 33% у 2021 р.). Ще чверть опитаних переконані, щоб заробляти кошти, треба їздити на заробітки за межі громади (по 25% у 2018 р. і 2021 р.). І ще близько чверті розподілилися між варіантами: «краще працювати найманим працівником і мати хоч якусь стабільність» та поєднання роботи найманого працівника із вирощуванням на продаж власних овочів/фруктів чи молока, м'яса тощо (рис. А1).

У смт Першотравенськ розподіл дещо інший. Тут найчастіше називали варіант “щоб заробляти кошти, треба їздити на заробітки за межі громади” (37%). Перевагу власній справі віддали лише 27% жителів селища.

Рис. А1. Розподіл відповідей на питання: “З яким із нижче наведених тверджень, Ви погоджуєтесь найбільшою мірою?” (Баранівська ОТГ), %

За даними 2020 р. дві третини опитаних не пробували розпочати власну справу. Ще 9% спробували, але не вийшло, 7% займаються, але є постійні проблеми. Варто зауважити, що за результатами опитування 2021 р. 54% не планують розпочати власну справу у поточному році. Однак, чверть опитаних мають намір започаткувати власний бізнес (рис. А2). Для смт Першотравенська розподіл відповідей на питання про наміри розпочати власну справу суттєво не відрізняється від поглядів мешканців Баранівської ОТГ. Більше того, у селищі три чверті опитаних не мають наміру розпочати власну справу (рис. А3)

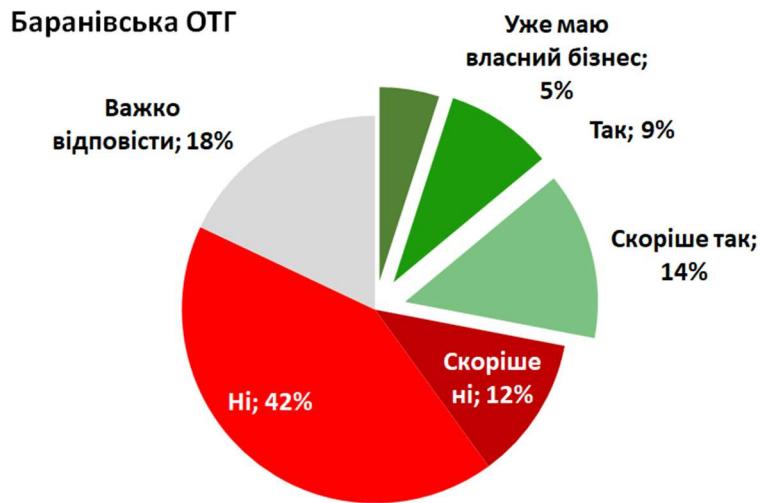

Рис. А2. Розподіл відповідей на питання: “Чи хотіли б відкрити свою справу цього року?”, 2021 р.

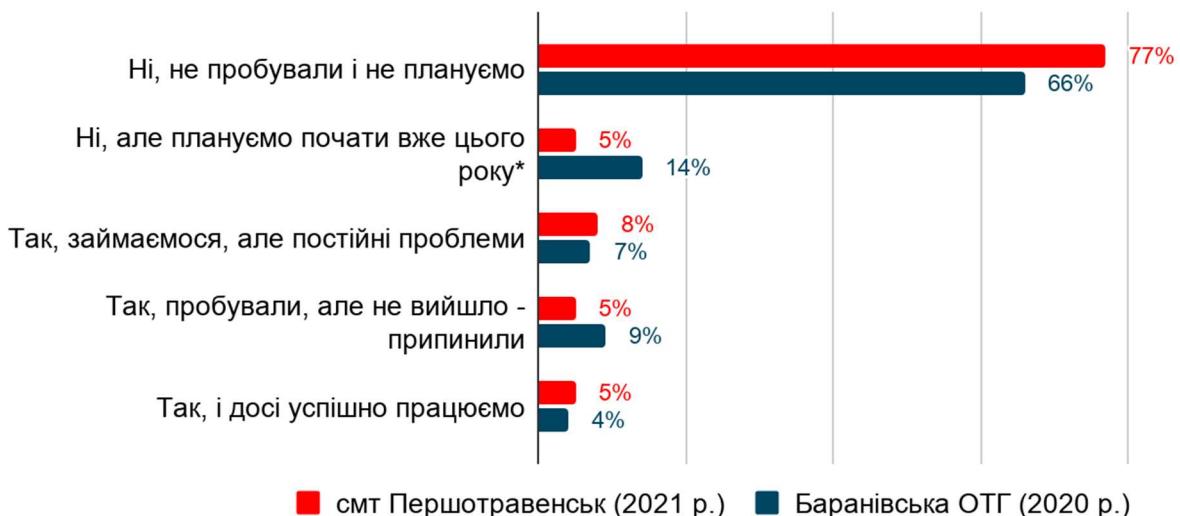

Рис. А3. Розподіл відповідей на питання: “Чи займаєтесь або пробували займатися Ви особисто або члени Вашого домогосподарства власним бізнесом протягом останніх трьох років?”, %

Примітка * Ні, не пробували але плануємо почати (Баранівська ОТГ, 2020 р.)

Основні перешкоди для бізнесу у громаді та підтримка підприємництва

До найбільших перешкод ведення бізнесу у громаді як мешканці Баранівської міської ТГ, так і смт Першотравенська віднесли: брак стартового капіталу та високі податки. Водночас майже третина опитаних у Баранівській міській ТГ вважала, що низька поінформованість самих підприємців про юридичні та фінансові аспекти ведення бізнесу є третьою за важомістю перешкодою (2020 р.). Натомість у селищі Першотравенськ третьою

за вагомістю причиною названа корупція або місцевих чиновників, або перевіряючих органів (рис. А4).

Варто зазначити, що кожен другий з тих, хто є підприємцем, або пробували займатися власною справою вказували на таку найбільшу перешкоду бізнесу в громаді як високі податки (61%, 2020 р.). Серед тих, хто не пробували організувати власну справу, найбільшою перешкодою є брак стартового капіталу (62%, 2020 р.).

Рис. А4. Розподіл відповідей на питання “Які найбільші перешкоди для малого/середнього бізнесу існують у нашій громаді?”, %

Примітка. Сума відповідей не становить 100% оскільки опитані могли обирати декілька варіантів

В анкетуванні підприємців (серпень-вересень 2020 р.) також вказано про високі податки (58%), брак стартового капіталу (42%) та кадрів (30%) як найбільші перешкоди розвитку бізнесу в громаді.

Від місцевої влади підприємці очікують консультаційної підтримки (55%) та боротьби з нелегальним бізнесом (41%). Серед послуг, які б були корисними підприємцям 45% зазначили про юридичний супровід та підтримку, 39% - заstrupення дешевих кредитів. Ще чверть опитаних висловилися про потребу в бухгалтерських послугах (24%), пошуку кадрів (23%) та підготовку заявок на гранти для бізнесу (23%).

Серед населення загалом також пошиrena думка, що пріоритетами підтримки малого та середнього бізнесу в громаді є боротьба з нелегальним бізнесом (38%) та підготовка кадрів (38%). Однак, майже кожен другий мешканець громади вважає, що і невтручання у роботу бізнесу (варіант відповіді “не заважати”) є способом його підтримки (49%, опитування 2018 р.).

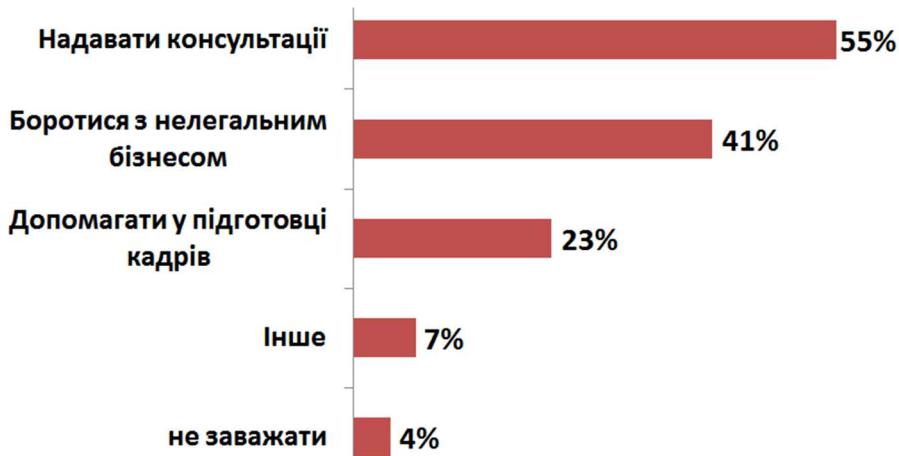

Рис. А5. Шляхи підтримки бізнесу місцевою владою (анкетування підприємців Баранівської ОТГ, 2020 р.)

Примітка. Сума відповідей не становить 100% оскільки опитані могли обирати декілька варіантів

У 2018 р. 78% позитивно висловилися про створення сільськогосподарських кооперативів. Частка тих, хто негативно оцінив кооперацію становила 10%. Щодо участі у кооперативі, то 57% у віці 18-39 років та 56% у віці 40-59 років висловили намір взяти участь у такій формі господарювання, за умови його створення у їхньому поселенні. Своєю чергою, чверть опитаних у кожній віковій групі не зацікавлена брати участь у кооперації, а серед літніх людей частка незацікавлених становила 39%.

Оцінка можливостей працевлаштування та умов започаткування бізнесу

Загалом середні оцінки таких категорій як “можливості працевлаштування” та “умови для започаткування та ведення власного бізнесу” у громаді є низькими і коливаються від 1 до 2 (під час оцінок окремих сфер використовувалась шкала від 1 до 5, де 5 - найкраща оцінка). Такий тренд зберігається протягом останніх трьох років.

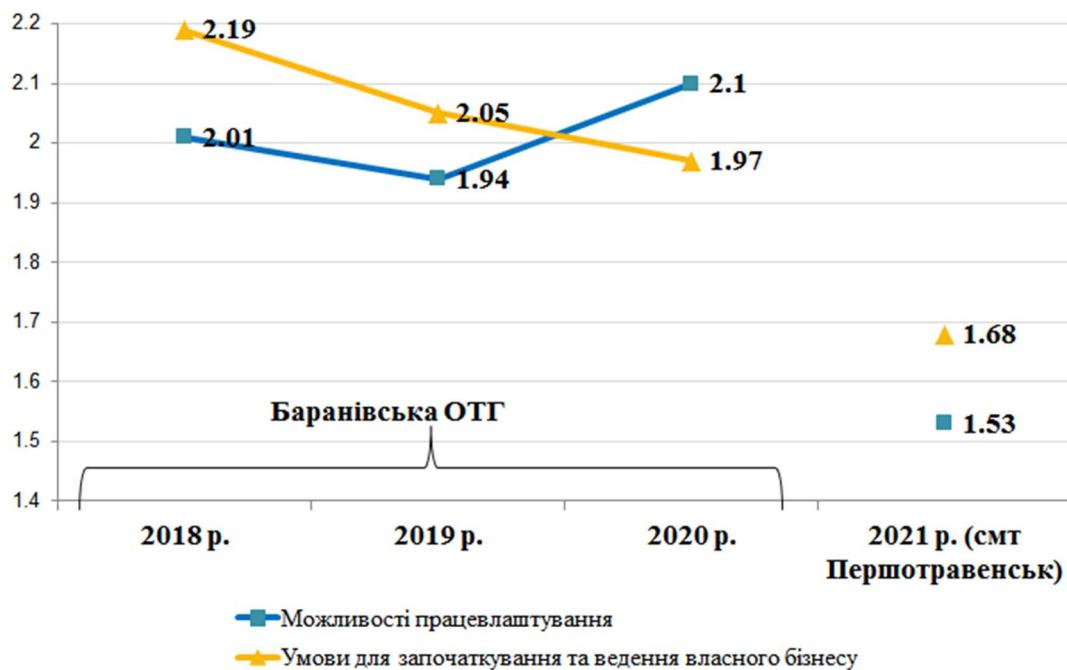

Рис. А6. Динаміка середньої оцінки окремих сфер громади, 2018-2021 р. (Баранівська ОТГ та смт Першотравенськ)

Разом із станом доріг між населеними пунктами громади, можливості працевлаштування у громаді та умови для започаткування бізнесу залишаються найбільш проблемними та затребуваними серед населення.

Аналогічні сфери є оцінені найгірше і мешканцями смт Першотравенська. Більше того, оцінки можливостей працевлаштування та умов для бізнесу є суттєво гіршими порівняно із середніми оцінками Баранівської міської ТГ.

Кожен другий мешканець селища очікує внаслідок приєднання покращення благоустрою, а також економічного розвитку (створення нових робочих місць, залучення інвестицій). Загалом на позитивні очікування припадає дві третини відповідей. Однак, мешканці вбачають і негативні наслідки приєднання Першотравенська, насамперед, у втраті самостійності вирішення місцевих питань (31%), вилученні ресурсів із селища (24%), погіршенні доступності і якості основних послуг (19%).

Рис. А7. Розподіл відповідей на питання “Чого Ви очікуєте для СЕЛИЩА від приєднання до Баранівської громади”, %

Примітка. Сума відповідей не становить 100% оскільки опитані могли обирати декілька варіантів

Ставлення до заробітку підлітками кишенев'кових грошей та потреба у курсах

Більшість населення громади схвалює твердження про те, що підлітки (старші 14 років) мають самостійно заробляти на власні кишенев'кові та інші потреби. Частка тих, хто не підтримує заробіток підлітками кишенев'кових грошей не перевищує 25%.

Про доцільність проведення для старшокласників курсів фінансової грамотності та основ підприємництва зазначили 82% опитаних (Баранівська ОТГ, 2020 р.). Причому у всіх вікових групах більшість схвалює такі курси.

У 2018 р. на запитання “Яких видів навчальних КУРСІВ для бажаючих займатися певною справою (для себе або як заробіток) бракує у нашій громаді?”, кожен другий опитаний вказав – курси підприємництва (56%), 36% - комп’ютерної грамотності, 24% - садівництва. Серед інших було вказано: бухгалтерії, столярство, макіяжу, перукарів, виробів з порцеляни, фермерства. За результатами опитування 2020 р. найбільш затребуваними для мешканців громади є курси основ юридичної грамотності (41%), комп’ютерної грамотності, програмування, веб-дизайну (37%), маркетингу (27%).

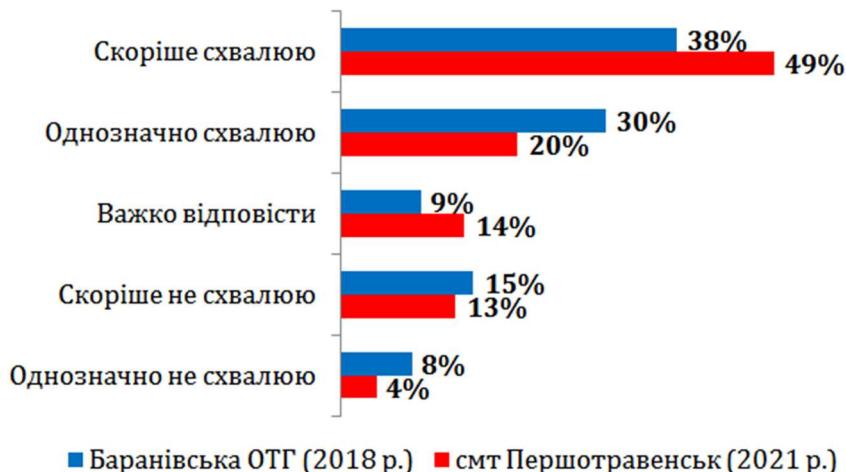

Рис. А8. Розподіл відповідей на питання “Чи схвалюєте Ви думку про те, що ПІДЛІТКИ (старші 14 років) мають самостійно заробляти на власні кишенькові та інші потреби?”, %

Місцевий бюджет і сплата податків підприємцями

Більшість опитаних не впевнені, що бюджетом керують в найкращих інтересах всієї громади (Баранівська ОТГ - 55%, смт Першотравенськ - 71%, 2021 р.)

Рис. А9. Розподіл відповідей на питання: “Наскільки Ви впевнені, що бюджетом нашої громади керують в найкращих інтересах всієї громади?”

Майже серед половини опитаних поширені думка, що не всі суб'єкти, які мають сплачувати податки (підприємці / підприємства), сплачують їх у повній мірі - 44%. Ще по третині вважають, що у громаді замало суб'єктів господарської діяльності (35%), занадто багато коштів витрачається на управління громадою (34%) та корупція у громаді (29%). Найменшою мірою опитані вказували на брак вільних земель та низькі ставки місцевих податків як причини нестачі бюджетних коштів у громаді.

Рис. А10. Розподіл відповідей на питання: “Незважаючи на збільшення доходів місцевих бюджетів у громаді часто не вистачає коштів для вирішення багатьох нагальних місцевих потреб. Яка причина у такій ситуації?”, %

Примітка. Сума відповідей не становить 100% оскільки опитані могли обирати декілька варіантів

Серед населення України загалом поширенна думка про такі дві найбільш вагомі причини нестачі бюджетних коштів як: “забагато коштів витрачається на управління громадою” та “неправильно заплановані видатки/витрати”. Водночас, частка мешканців Баранівської громади, які обрали варіант щодо неправильно запланованих бюджетних витрат становила 25%.

Рис. А11. Порівняння відповідей на питання: “Незважаючи на збільшення доходів

місцевих бюджетів у громаді часто не вистачає коштів для вирішення багатьох нагальних місцевих потреб. Яка причина у такій ситуації?”, %

Примітка. Сума відповідей не становить 100% оскільки опитані могли обирати декілька варіантів

* Звіт «Децентралізація та реформа місцевого самоврядування: результати п'ятої хвилі соціологічного дослідження серед населення України», жовтень 2020 р.

Водночас респонденти протягом кількох років досить позитивно оцінюють вплив найбільших підприємств, які працюють у громаді. У 2020 році 57% опитаних повідомили, що органічний молокопереробний завод ТОВ “Органік Мілк” приносить позитив громаді (на 11 в.п. більше, ніж у 2018 р). Державне лісомисливське підприємство - на другому місці (40%; на 8 в.п. менше, ніж у 2018 р). Ще один органічний виробник з групи “Кусто Агро”, який недавно почав працювати у громаді - на третьому місці (22%).

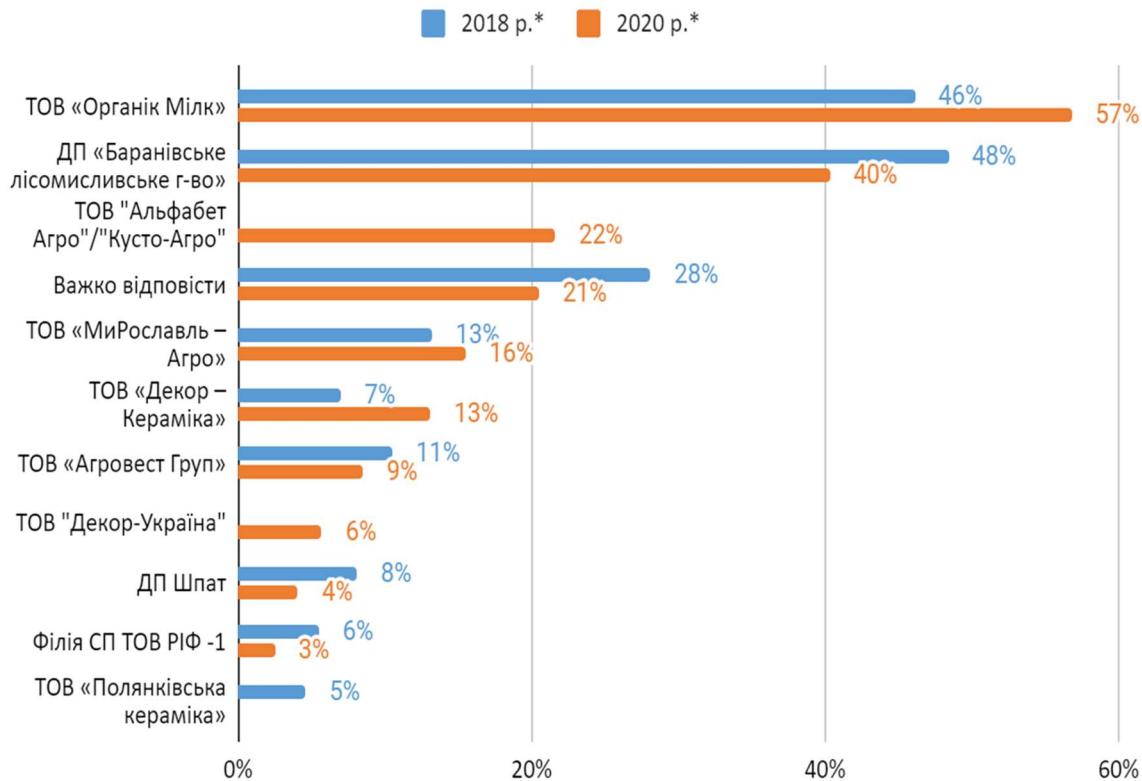

Рис. А12. Порівняння відповідей на запитання: “Які з названих місцевих підприємств, на Вашу думку, приносять ПОЗИТИВ нашій громаді?” (Баранівська ОТГ)

Примітка. *Сума відповідей не становить 100% оскільки опитані могли обирати декілька варіантів

Оцінка досягнення цілей Стратегії розвитку на період до 2020 року та бажані пріоритети на період до 2027 року

Серед цілей Стратегії Баранівської ОТГ до 2020 р. були зазначені залучення закордонних та українських інвестицій для створення робочих місць у громаді та стимулювання розвитку підприємництва, зокрема серед школярів та молоді. У опитуванні 2021 р. поставлено запитання про оцінку змін у відповідних напрямках за останні три роки. Чверть опитаних зазначили про позитивні зрушенні у напрямі розвитку підприємництва серед молоді, 19% позитивно оцінили спроби залучення інвестицій у громаду. Однак, третина опитаних, або не могли оцінити зміни у вказаних вище сферах, або не побачили жодних змін у них.

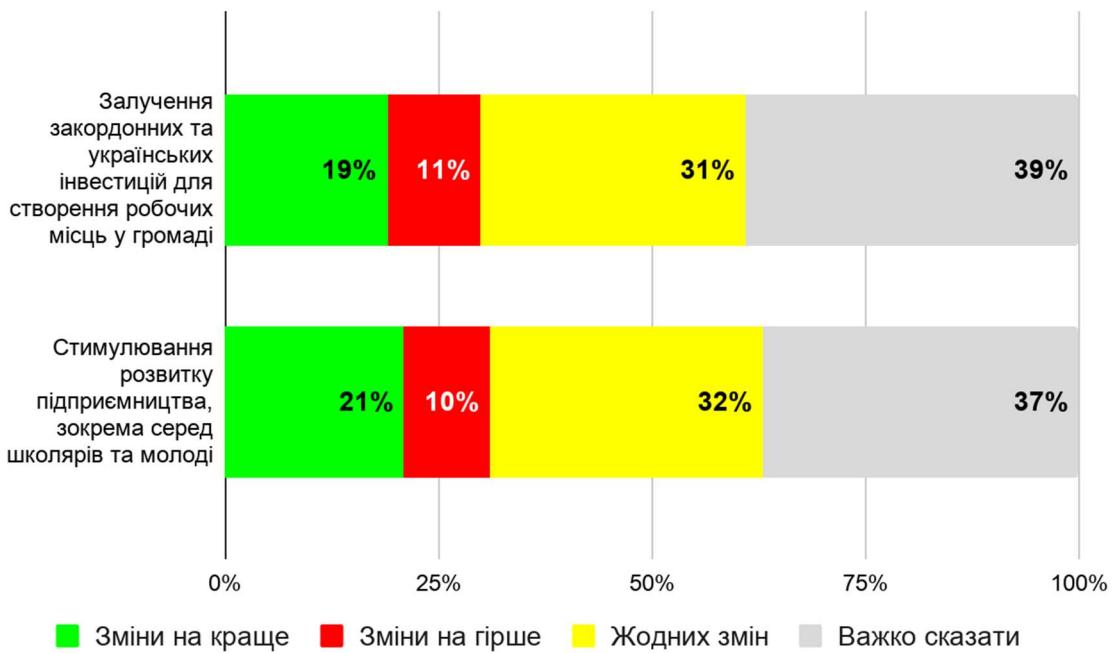

Рис. А13. Окремі цілі Стратегії до 2020 р: оцінка змін (Баранівська ОТГ, 2021 р.)

До топ-3 пріоритетів нової Стратегії (до 2027 р.) мешканцями громади віднесено створення умов для зайнятості та самозайнятості дорослого населення (40%). Варто зазначити, що пріоритет працевлаштування є актуальним у розрізі всіх населених пунктів. І для мешканців м. Баранівка (45%), і для мешканців старостатів (31%), і для нещодавно приєднаного смт Першотравенська (50%).

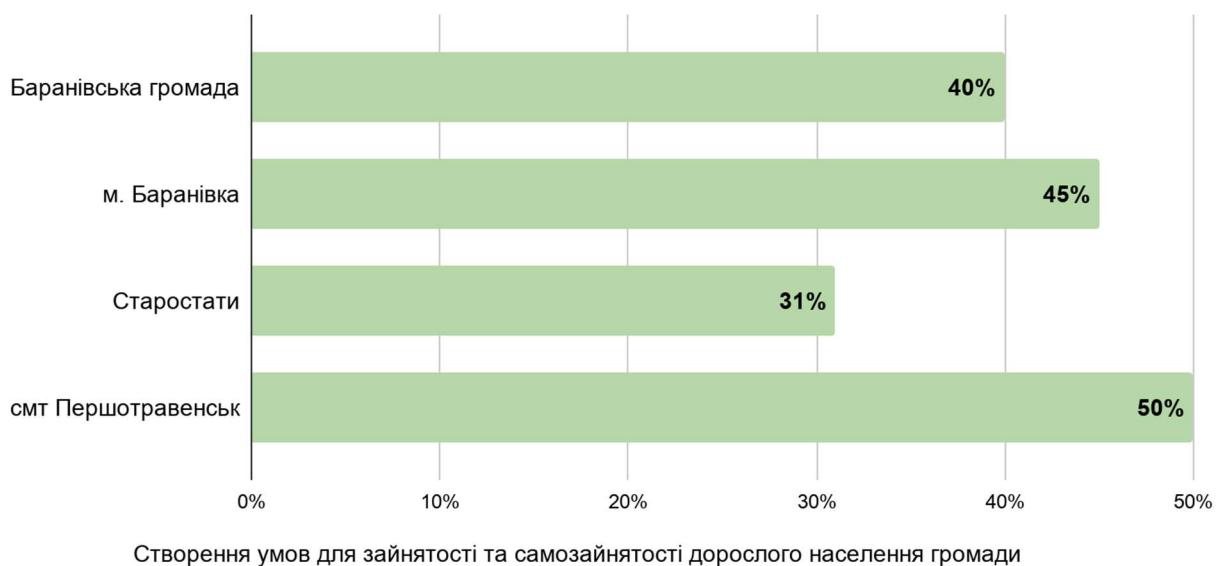

Рис. А14. Частота вибору варіанту “Створення умов для зайнятості та самозайнятості дорослого населення громади” як пріоритетного напряму на наступний програмний період (Баранівська громада, 2021 р.)

Оцінки впливу проекту «Молодіжний кластер органічного бізнесу Баранівської ОТГ» на місцевий економічний розвиток

Кожен другий мешканець громади (опитування 2020 року) поінформований, що у громаді реалізувався проект “Молодіжний кластер органічного бізнесу Баранівської ОТГ” за фінансової підтримки ЄС.

Станом на 2019 р. більшість опитаних оцінила перші результати проекту позитивно. Зокрема, 89% схвалили створення Міжшкільного ресурсного центру (швейного, деревообробного коворкінгів), 88% - організацію молочного, рибного, ягідного кооперативів, 83% - проведення навчального курсу для старшокласників “Підприємцем бути легко”. Частка тих, хто негативно оцінили перші результати проекту не перевищила 10%.

За результатами опитування 2020 р. 17% відвідували швейний, деревообробний і тепличний майстерні-коворкінги, ще чверть мали намір відвідати Міжшкільний ресурсний центр найближчим часом. Передусім, Міжшкільний ресурсний центр відвідали школярі (37%) та чверть осіб у віці 18-39 років (23%). Водночас 24% у віці 40-59 років та 30% у віці понад 60 років висловили інтерес до МРС і зазначили, що “щойно вперше почув/-ла, що доступні для дорослих і всіх бажаючих”. Хоча, у віці 60 р. і старше порівняно з іншими віковими групами була найбільша частка тих, хто не зацікавлений у майстернях-коворкінгах (50%).

У 2021 р. 65% схвально відгукнулися про побудову сироварні у с.Рогачеві, 61% - створення сімейної молочної ферми (с. Марківка), 58% - щорічний навчальний курс “Підприємцем бути легко”, 51% - молодіжний бізнес інкубатор (семінари для безробітних та підприємців). Варто наголосити, що найменше негативних відгуків мали щорічний навчальний курс “Підприємцем бути легко” (7%) та сімейна молочна ферма (8%).

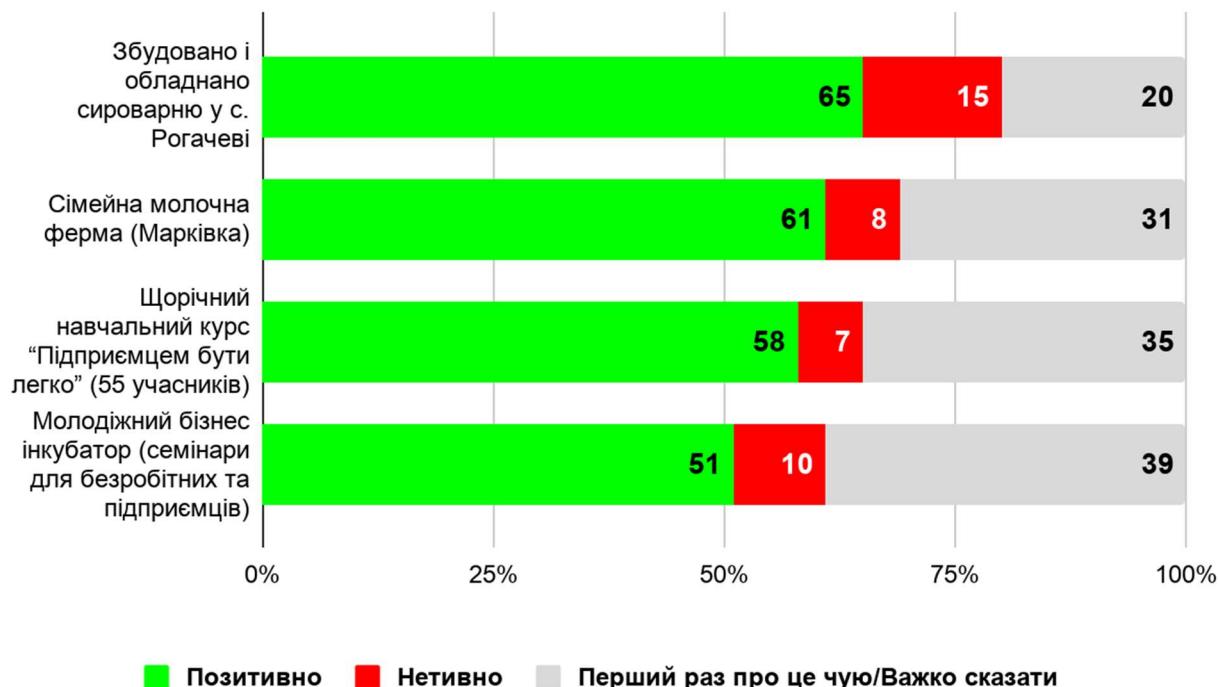

Рис. А15. Оцінка результатів проекту “Молодіжний кластер органічного бізнесу Баранівської ОТГ”(Баранівська ОТГ, 2021 р.)

Отже, можливості працевлаштування у громаді та умови започаткування власної справи протягом трьох років поспіль мали найнижчі оцінки порівняно з іншими сферами та інфраструктурою (вивіз сміття, чистота вулиць та громадських місць, функціонуванням

шкіл, дитсадків, служб соціального забезпечення, можливостей для дозвілля та спорту тощо).

Мешканці не побачили кардинальних зрушень у таких цілях Стратегії-2020 як стимулювання розвитку підприємництва та залучення інвестицій для створення робочих місць. Відтак, і надалі залишається актуальним для жителів громади створення умов для зайнятості та самозайнятості дорослого населення.

Водночас, більшість мешканців громади не пробували і не планують розпочати власний бізнес. Свою чергою, чверть опитаних висловили намір до започаткування власної справи.

До основних перешкод для бізнесу, за результатами опитувань як підприємців так і мешканців, належать брак стартового капіталу та високі податки. Причому брак стартового капіталу більшою мірою є перепоною для тих, хто не пробував розпочати власну справу. Про високі податки частіше вказували самі підприємці.

Від місцевої влади підприємці очікують консультаційної підтримки та боротьби з нелегальним бізнесом. Консультаційні послуги, у яких зацікавлені підприємці, - це, насамперед, юридичний супровід та підтримка, залучення дешевих кредитів, підготовка заявок на гранти для бізнесу, бухгалтерські послуги, пошук кадрів.

Теза про нелегальний бізнес певною мірою відображеня у громадській думці як причина нестачі бюджетних коштів. Майже половина опитаних (44%) вважає, що не всі суб'єкти, які мають сплачувати податки (підприємці / підприємства), сплачують їх у повній мірі. Серед інших двох важомих причин вказано: мало суб'єктів господарської діяльності у громаді (35%) та занадто багато коштів витрачається на управління громадою (34%).

Більшість опитаних схвалює, що підлітки (старші 14 років) мають самостійно заробляти на власні кишенікові та інші потреби та позитивно оцінюють проведення для старшокласників курсів фінансової грамотності та основ підприємництва.

Переважно опитані позитивно оцінюють результати проекту за грант ЄС, зокрема створення Міжшкільного ресурсного центру, організацію молочної ферми, побудова сироварні, проведення навчального курсу для старшокласників “Підприємцем бути легко”, молодіжний бізнес інкубатор (семінари для безробітних та підприємців).